

Jaarverslag 2023

INHOUDSTAFEL

Edito	3
Dreigingsbeeld voor België	4
Algemene dreiging in België	4
De Russische invasie van Oekraïne	12
Israëliisch-Palestijns conflict escaleert sinds de aanval van Hamas van 7 oktober	14
OCAD Highlights	15
Statistieken & publicaties	20
Cijfers: behandelde documenten	20
Analyses & andere publicaties	22
Personen in de GGB	23
Individuele administratieve maatregelen	27
Over het OCAD	28
Wie zijn we?	28
Missie, visie en waarden	29
Wat doen we?	30
Personeelssituatie	31
Departementen	32
Transversale werking	35
Wettelijk kader	38
Afkortingenlijst	39

EDITO

2023 was een bewogen jaar. De terreuraanslag van Hamas op 7 oktober leidde tot een escalatie van geweld, met talloze burgerslachtoffers. Het conflict polariseert wereldwijd en vormt een enorme emotionele *trigger*.

In dit gespannen klimaat vond op 16 oktober een aanslag plaats in Brussel, waarbij twee Zweedse voetbalsupporters werden gedood en één gewond raakte. De dader bleek op zijn sociale media geïnspireerd door de Koranverbrandingen in Zweden en Denemarken eerder in het jaar, maar het was duidelijk dat het Israëlisch-Palestijnse conflict evengoed een rol speelde. Het leidde tot een piek in dreigingsmeldingen in oktober en november, en noopte ons om het algemene dreigingsniveau op niveau 3 te brengen.

De dreiging uit islamistische hoek blijft met stip de grootste voor ons land. Het voorbije jaar vonden opnieuw heel wat onderzoeken en arrestaties plaats, met een piek in het voorjaar. Opvallend daarbij was dat de protagonisten vaak erg jong waren. We benadrukken echter dat dit geen nieuw fenomeen is. Aandachtspunt hierbij is wel dat ze elkaar enkel op het internet kenden, zonder verdere banden. Eind 2023 vond daarnaast ook een reeks arrestaties plaats in een rechts-extremistisch milieu in meerdere landen in Europa, waaronder in België. Het *target* was opnieuw een online netwerk.

De aandacht voor eerder traditionele dreigingspatronen mag ons niet doen vergeten dat het dreigingsbeeld veel diverser is geworden. In de dreigingsmeldingen die het OCAD vorig jaar ontvangen heeft, kon in bijna de helft van de gevallen de ideologie waarop de dreiging was geïnspireerd, niet duidelijk worden afgebakend. Allerhande complottheorieën, anti-establishment gevoelens, maar evengoed persoonlijke of psychische problemen, resulteren vaak in een moeilijk definieerbare cocktail van motieven. Ik wil zeker ook het belang aanstippen van de dreiging door statelijke actoren, al is die vaak minder zichtbaar. Zo proberen bepaalde buitenlandse actoren via gerichte informatie-operaties de polarisering in ons land te vergroten en onze verkiezingen te beïnvloeden of onze democratische waarden te ondergraven.

Op wetgevend vlak heeft het OCAD steun geleverd aan het wetsontwerp voor de Gemeenschap-

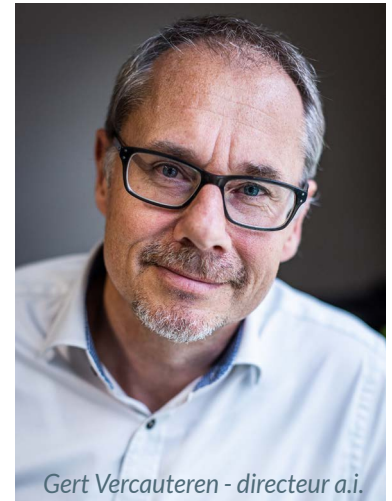
pelijke Gegevensbank (GGB). Door de automatische informatieuitwisseling is de GGB de ruggengraat van de Nationale Strategie tegen Terrorisme en Extremisme, en het KB dat de gegevensbank tot hier-

toe regelde, was aan een upgrade toe. In november 2023 werd het wetsontwerp door de partners van de GGB-werkgroep voorgelegd aan het parlement.

In diezelfde optiek heeft het OCAD zijn schouders gezet onder een samenwerkingsakkoord met de Lokale Integrale Veiligheidscellen Radicalisering (de LIVC's-R). Deze lokale preventienetwerken hadden baat bij een versterking, onder meer via dit samenwerkingsakkoord, maar evenzeer via de oprichting van gelijkaardige penitentiaire cellen, zodat de re-integratie van personen al kan opgestart worden binnen een gevangeniscontext. Verder brak het OCAD een lans voor de betere opvolging van geradicaliseerde personen met een psychische problematiek, dit naar aanleiding van de aanslag tegen een politieofficier in Schaarbeek in november 2022.

Het OCAD heeft niet stil gezeten. We brachten meer dan 1630 punctuele evaluaties uit, bleven de vinger aan de pols houden via strategische nota's. We reikten handvaten aan voor de aanpak van maatschappelijke polarisering, en deelden die nota's tot op het niveau van preventiewerkers en onderwijs, in samenspraak met de bevoegde deelstatelijke overheden. Want ook op niveau van de deelstaten is de vraag groot naar meer duiding. Als federaal expertisecentrum is het een belangrijke taak van het OCAD om iedereen op elk beleidsniveau gepast te informeren en bij te staan, om de veiligheid van al onze burgers zo goed mogelijk te garanderen.

Ik wil graag alle personeelsleden van het OCAD danken voor hun tomeloze inzet en alle partners voor de vlotte samenwerking en het vertrouwen.

Gert Vercauteren - directeur a.i.

Gert Vercauteren

1. DREIGINGSBEELD VOOR BELGIË

1.1

Algemene dreiging in België in 2023

In 2023 heeft het OCAD 332 dreigingsmeldingen ontvangen. Ter vergelijking, in 2022 waren dit er 236. Het voorbije jaar tekenden we dus een sterke stijging op van het aantal dreigingsmeldingen. De meeste meldingen werden genoteerd in de maanden oktober en november, na de aanslag in Brussel (zie ook verder) en de gewelddadige escalatie van het Israëliisch-Palestijnse conflict. Na analyse bleek dat het grootste deel van de dreigingsmeldingen geïnspireerd was op een islamistisch-jihadistische ideologie. Voor een bijna even groot deel echter, kon de ideologie niet duidelijk worden afgebakend. Rechts-extremistische dreigingen kwamen minder voor, hoewel een gewelddadige actie uit die hoek niet kan worden uitgesloten. Het profiel van de potentiële daders komt in het merendeel van de gevallen nog steeds overeen met dat van een lone actor, hoewel de diensten ook een heropleving merkten van kleinere cellen en netwerken. Radicalisering gebeurt voornamelijk online en vaak heel erg snel.

Dreigingsniveau 3

Tot oktober 2023 was het algemene dreigingsniveau in België vastgelegd op niveau 2 (gemiddeld). Op 16 oktober echter, na de aanslag op drie Zweedse supporters, besliste het OCAD om het algemene dreigingsniveau voor België op te trekken naar **niveau 3, ernstig**. Ondanks dat de federale fase volgend op de aanslag in Brussel snel beëindigd werd (de dader werd geneutraliseerd en er waren geen aanwijzingen dat er nog andere individuen gelinkt aan de dader gewelddadige acties zouden plegen), was het OCAD van mening dat het noodzakelijk was om het dreigingsniveau 3 te behouden. In eerste instantie liep het onderzoek naar de aanslag nog. In de eerste weken na de feiten werden in het onderzoek nog verschillende personen aangehouden. Bovendien vielen *copycat* acties, waarbij een daad van geweld nieuw geweld uitlokt, in de nasleep van de aanslag niet uit te sluiten. In oktober en november merkte het OCAD dan ook een **grote piek** in het aantal dreigingsmeldingen, een combinatie van een **grotere alertheid** en een **hogere activiteitsgraad**. Daarnaast speelde de **geopolitieke, internati-**

onale context een belangrijke rol. Uit de eerste vaststellingen over de motieven van de dader bleek dat de **Koranverbrandingen** die in de loop van het jaar in Zweden hadden plaatsgevonden, een belangrijke **trigger** waren geweest. Bovendien liepen de spanningen naar aanleiding van het geëscaleerde **Israëliisch-Palestijnse conflict** verder op. Extremisme stopt niet aan de landsgrenzen en in verscheidene buurlanden zijn er incidenten geweest.

Dreigingsbeeld

De **belangrijkste dreiging** voor Belgische burgers en belangen in 2023 ging uit van een gewelddadige actie door **een lone actor van eigen bodem**. Het grootste risico op incidenten in België – evenzeer als elders in Europa – was dat individuen op eigen houtje gingen radicaliseren en ervoor kozen om **in eigen land** een gewelddadige actie te plegen.

Ook zonder structurele en formele banden met terreurgroepen kunnen personen zich laten **beïnvloeden door terroristische of extremistische propaganda** om gewelddadige acties te plegen. Daders associëren zich dus niet steeds met een terreurgroep als dusdanig, maar zijn wel gretige **afnemers** van wat ze **in de publieke ruimte** tegenkomen.

Het **meest waarschijnlijke scenario** was dat de dader zich liet inspireren door de **ideologie of propaganda** van **jihadistische terreurgroepen** zoals Islamitische Staat (IS), Al Qaeda (AQ) of een van hun “filialen” zoals ISK-P. Door de **geopolitieke situatie** met name in Israël en de Gazastrook, nam de polarisatie toe, zowel op korte als op lange termijn. Dit was een **risico-verhogende factor** voor mogelijke uitingen van geweld.

Ook een **gewelddadige actie uit rechts-extremistische hoek kon niet worden uitgesloten**. Er waren relatief weinig dreigingsmeldingen, maar wel een aantal grotere dossiers met verschillende aanhoudingen. De **anti-establishment en anti-overheidsgevoelens** ten gevolge van het COVID-19 beleid waren (en zijn) niet verdwenen. **Dergelijke narratieven** blijven duchtig circuleren op het **internet**. Een kleine groep blijft op het ongenoegen en wantrouwen tegen de overheid inspelen, onder meer aan de hand van **desinformatie**. De ene keer koppelen zij hun discours aan de **oorlog in Oekraïne** of het **conflict in het Midden-Oosten**, dan weer aan de **stijgende levensduur** of andere crisissen. De dreiging vanuit het

links-extremistische spectrum bleef in 2023 als **laag** ingeschaald.

Anno 2023 is het te beperkend om louter en alleen te spreken in termen van **de klassieke ideologische stromingen (rechts, links, jihadi)**. Het **radicaliseringsproces** is steeds een **individueel (en complex)** gegeven. De klassieke ideologieën bestaan weliswaar nog, maar er is een **evolutie merkbaar naar een meer diffuus gedachtegoed**. Extremisten maken een **lappendeken** van **verschillende aspecten uit diverse ideologieën**, maar evengoed uit **complottheorieën en desinformatie**. Zo wordt een eigen wereldbeeld gecreëerd, dat vaak vertrekt vanuit persoonlijke ervaringen, **grievens en frustraties**. Het **internet en vooral sociale media** spelen daarbij een belangrijke rol omdat mensen makkelijk in een ‘ideologische bubbel’ terecht komen. Op die manier krijgen en zien ze enkel nog die informatie of propaganda die hun wereldvisie bevestigt. Bovendien is gebleken dat **psychische problemen soms een versterkend effect** kunnen hebben op hun actiebereidheid.

Profiel: lone actors en kleine, losse cellen

Sinds eind 2022 is er een zekere **evolutie** in de **profielen van de daders** merkbaar. Hoewel de meeste dreigingsdossiers en incidenten (75%) handelen over **individuen** die op eigen houtje willen overgaan tot een gewelddadige actie, zien de diensten tevens een **heropleving van kleinere cellen en netwerken**, vooral – maar niet alleen – binnen een jihadistische context. Deze netwerken bestaan **vooral online** en zijn los gestructureerd, met zowel binnenlandse als buitenlandse deelnemers. Het gaat meestal om **jonge personen**, soms minderjarigen, die **voordien niet gekend** waren binnen een extremistische of terroristische context. Binnen deze netwerken wordt gretig propaganda uitgewisseld. Vaak zijn er enkele individuen die het voortouw nemen en de intentie uitspreken om op termijn een aanslag te plegen. Daarbij vinden ze hun inspiratie voornamelijk op het internet, zonder dat er sprake is van een externe directe aansturing door extremistische of terroristische groeperingen. In de loop van 2023 zijn er in dit verband **verschillende aanhoudingen** geweest van kleine, losse cellen die ageerden rond één of twee protagonisten. In het voorjaar werden op die manier een aantal islamistische cellen ontmanteld, in het najaar ging het om een kleine rechts-extremistische cel.

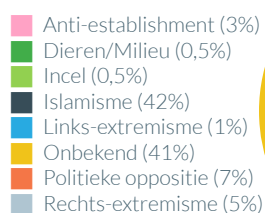
Ideologie

De **motieven** van de daders zijn **vager en diverser** geworden. Het feit of en wanneer iemand tot actie overgaat, is steeds een **individueel proces**, waarbij **ideologie, propaganda** en het **copycat effect** allemaal een rol spelen. Daders associëren zich niet steeds met een terreurgroep als dusdanig, maar zijn wel gretige afnemers van wat ze in de publieke ruimte tegenkomen. Daarnaast kunnen ook **persoonlijke grieven** een belangrijke rol spelen, net zoals een **psychische problematiek** of bepaalde **symbolische gebeurtenissen** die als **katalysator** fungeren.

Jihadistisch-islamistisch geïnspireerd extremisme bleef met stip de **voornaamste drijfveer bij de dreigingsmeldingen** (iets minder dan de helft). Voor een **bijna even groot deel echter**, kon de **ideologie** waarvan de dreiging uitging **moeilijk precies worden afgebakend** (41%). Dreigingen gelinkt aan een politieke oppositie in het buitenland vormden de derde grootste groep (met 7%, weliswaar significant kleiner dan de eerste twee), gevolgd door de **dreiging uit rechts-extremistische hoek** (5%) en **anti-establishment gevoelens** (3%). Het aantal dreigingen uit **links-extremistische hoek** bleef ook in 2023 **laag** (1%), net zoals de dreigingen komende uit de hoek van het **eco-extremisme** en het **extremistische incel-milieu** (samen 1%).

Dreigingsanalyse per trend

Legende

Doelwitten

De **doelwitten** in de dreigingsmeldingen werden sterk bepaald door de **ideologie** die de (potentiële) dader aanhing. De belangrijkste doelwitten in orde van grootte in de dreigingsmeldingen van 2023 waren: **specifieke personen of gemeenschappen, veiligheidsdiensten, openbare gebouwen, politieke autoriteiten** en het **publiek** in het algemeen.

Modus operandi

De meeste dreigingen in 2023 werden geuit via **telefoon, e-mail** of **anonieme brieven**. Het jaar voordien kwam het grootste aantal dreigingen via sociale media en berichtenapplicaties. De **anonimiteit** en "**het gemak**" waarmee via dergelijke platformen dreigingen de wereld in gestuurd kunnen worden, speelt hierbij zeker een rol.

Dreigingsniveau (ernst en waarschijnlijkheid van de dreiging)

Iets meer dan de helft van de dreigingsmeldingen kreeg na evaluatie het **dreigingsniveau "laag" (niveau 1)**, ongeveer **1/3** van de dreigingen werd gedefinieerd als "**gemiddeld**" (niveau 2). Slechts bij **7,8%** van de dreigingen ging het op een bepaald moment om een **ernstige dreiging (niveau 3)** en **1 dreiging** leidde tot een zeer ernstige en imminente dreiging (**niveau 4**) (zie ook pag. 22). Bij het overgrote deel van de dreigingsmeldingen (75% ongeveer) hadden de potentiële daders het **profiel van lone actor**, ongeacht de ideologie die met de dreigingsmelding gepaard gaat.

Islamistisch terrorisme en extremisme

Tussen 2014 en 2018 werd de westerse wereld, en meer specifiek Europa, geconfronteerd met een **golf van aanslagen met de signatuur van IS**. Na de **nederlagen** van de terreurgroep in haar uitvalsbasis in Syrië-Irak, nam de dreiging door IS voor de westerse landen weliswaar opnieuw af, maar dit betekent **niet dat de dreiging door IS het voorbije jaar weg was. IS bleef (en blijft) actief**, zowel fysiek in de regio van Syrië-Irak en haar externe provincies in (Centraal-) Azië en Afrika, als via **propaganda** en **invloedssfeer** op internationaal niveau. De strijd tegen IS bleef daarom ook in 2023 een belangrijk internationaal aandachtspunt.

De invloed van de terreurgroep bleef merkbaar in Europa, waar de **meeste jihadistisch-terroristisch geïnspireerde aanslagen** nog steeds een **IS-stempel** dragen. Dit komt omdat de dader ofwel zijn **eed van trouw** heeft afgelegd aan de terreurgroep (zoals bij de aanslag in Brussel van 16 oktober en de aanvallen in Frankrijk in het najaar), omdat IS de **aanslag opeist** (idem met de aanslag in Brussel), of omdat de **modus operandi** of het **doelwit** gestoeld zijn op IS-propaganda. Tot slot maakt IS ook zelf **opportunistisch gebruik** van aanvallen in het Westen door de daders te roemen, ook zonder dat ze de aanslag *per se* opeist. De link tussen daders en de terreurgroep zelf leek minder hecht dan in het verleden. Aanslagen worden de voorbije jaren niet meer rechtstreeks gestuurd en georganiseerd vanuit jihadistische conflictzones.

Hoewel de rechtstreekse, operationele dreiging van IS voor het plegen van aanslagen in Europa sterk is afgenomen, zijn de groepering en haar vroegere zogenaamde 'kalifaat' **nog steeds een ideologisch ankerpunt**. De propaganda verspreid door IS of haar tussenpersonen mag dan wel zowel in volume als in kwaliteit zijn verminderd, **gerecycleerde oudere propaganda** en meer al-

gemene jihadistische referentiewerken werden ook in 2023 **nog steeds verspreid en geconsumeerd, ook in België**. In deze propaganda blijft de terreurgroep oproepen tot het plegen van aanslagen en hoe deze met relatief makkelijk beschikbare middelen (blanke wapens, voertuigen) uit te voeren. De **aantrekkingskracht** die uitgaat van de propaganda en de **nostalgie** naar een eigen 'kalifaat' mogen niet worden onderschat. De boodschappen blijken bovendien **nog steeds aantrekkelijk voor een jong publiek**, dat vaak op korte tijd lijkt te radicaliseren door blootstelling aan deze narratieven. Ook het **copycat effect** moet in deze een **aandachtspunt** blijven.

Net als IS, bleef ook **AQ een actieve speler in de globale jihad**. Hoewel de rechtstreekse invloed van AQ in Europa (zowel qua aanhangers als propaganda) in 2023 minder groot was dan die van IS, spreken de **teksten en speeches** van de **vroegere ideologen** nog steeds tot de verbeelding van aanhangers van het jihadisme. Soms werd het materiaal zelfs breder gedeeld. Zo werd de '**Letter to America**' van **Osama Bin Laden** eind 2023 massaal gedeeld via verschillende socialemediaplatformen.

Geopolitieke spanningen als trigger

Door de hoog oplaaierende emoties ten gevolge van de escalatie van het **Israëliësch-Palestijnse conflict** sinds 7 oktober, is het niet uitgesloten dat deze polarisatie als **trigger** kan dienen voor jihadistisch geïnspireerd geweld. Zowel AQ als IS riepen op tot aanslagen tegen Israëliësche en Joodse doelwitten, waarbij ze ook vaak de Verenigde Staten vermeldde.

Blasfemie als trigger en aanknopingspunt voor jihadistische groepen

Binnen jihadistische netwerken is er een **verhoogde aandacht** voor incidenten die ze **zelf bestempelen als 'blasfemisch'**. Hierbij wordt het **beledigen, bekritisereen en bespotten** van de **profeet, de islam** of van **bepaalde theologische concepten** beschouwd als een **grove provocatie**, die een sterke reactie vereist. Dit kan gaan van het organiseren van **manifestaties** en het oproepen tot **boycots**, tot in extreme gevallen het **aanzetten tot geweld**.

Blasfemische acties, zoals het publiceren van Mohammed-cartoons, zorgen vaak voor ophef en kunnen worden beschouwd als **trigger events**. In het verleden hebben deze in verschillende Europese landen bij momenten geleid tot zware incidenten en aanslagen. In **Zweden, Denemarken en Nederland** zijn er in de loop van 2023 bijvoorbeeld dergelijke **triggers** geweest. Na een **koranverbranding** door een extreemrechtse activist in Stockholm in januari 2023, werd in jihadistische kringen opgeroepen tot **wraak**. Niet enkel de persoon zelf werd hierbij gevisereerd, er werd ook opgeroepen tot **aanslagen tegen publieke infrastructures** en evenementen in Zweden of tegen Zweedse belangen in het buitenland. Zowel voor de **dreiging in België**

als voor de dreiging tegen de **Belgische belangen in het buitenland** kunnen dergelijke **triggers** (symbolische of als blasfemisch gepercipieerde daden of de geopolitieke context) een **katalyserende rol** spelen.

Lokale jihadi afdelingen en milities blijven actief

In verschillende delen van de wereld waren ook in 2023 **IS-filialen** actief, ook wel **'externe provincies'** of **wilayat** genoemd. Deze vormen een reëel gevaar voor de stabiliteit van de regio. Daarnaast heeft ook **AQ vertakkingen en invloeden** die een **negatieve invloed** kunnen hebben op de **veiligheidssituatie**, zeker wanneer er sprake is van **concurrentie** tussen beide terreurgroepen.

In Afghanistan merken we sinds de machtsovername van de Taliban in augustus 2021 een **verhoogde activiteit van terreurgroep ISKP**. Uit open bronnen blijkt dat de **propagandamachine van IS en ISKP op volle toeren draait** en ze geen enkele buitenlandse inmenging dulden. Zo zijn diplomatieke belangen van een aantal grootmachten al gevisereerd geweest in de propaganda en bepaalde acties van de terreurgroepen.

De **propaganda van ISKP** **resoneerde in 2023 ook sterk internationaal**. Daar is de publicatie van een **magazine** in heel wat talen, waaronder het Engelstalige **'the Voice of Khurasan'**, niet vreemd aan. Hierin werd (en wordt)

regelmatig **opgeroepen tot aanslagen buiten Afghanistan**, ook tegen het Westen. Door de propaganda en de regelmatige aanslagen **lijkt ISKP een inspiratiebron te zijn geworden voor aanhangers van de globale jihad wereldwijd**.

Op het **Afrikaanse continent**, en dan vooral in de Sahel, in het noorden en in Centraal-Afrika, strijden verschillende groepen **onder de banier van IS**. IS-filialen waren in 2023 uitermate actief in het zuiden van de Sahara. Het continent wordt beschouwd als een “**operationeel centrum**”. De

propaganda van de Afrikaanse takken van IS toonde grote **bereidheid tot deelname aan de strijd**: wagens en moto’s met tientallen zwaar bewapende mannen moesten blijk geven van een toegenomen capaciteit en een grote intentie, dit in tegenstelling tot de propaganda in Syrië-Irak. De **instabiele politieke situatie in de Sahel**, maar evengoed door de uitpattingen van de officiële legers en de aanwezigheid van de Wagnermilitie, lijkt te lonen, zowel voor IS als voor AQ.

Desinformatie en anti-establishment gevoelens

Sinds de COVID-19 pandemie is er een sterke **opgang van complotdenken en desinformatie** (bewust verkeerde informatie gebruiken om een bepaalde agenda te dienen), **vooral op sociale media**. Tijdens de pandemie maakten verspreiders dankbaar gebruik van bestaande frustraties en angsten ten aanzien van de circulatie van het virus en de reacties van de overheden. Zo droegen ze bij tot een **grotere polarisering**.

Maar ook nadat de grootste commotie rond het virus was gaan liggen, zijn desinformatie en gevoelens van wantrouwen in de overheid gebleven. **Anti-establishment** gevoelens bleven ook in 2023 duchtig circuleren op het internet en allerhande crises werden (en worden) uitgebuit door extremistische groeperingen van alle ideologieën. Kenmerkend hierbij is de ‘**hybridisering**’ van de dreiging; vaak kan ze niet **in een duidelijk ideologisch ‘hokje**’ worden gestopt.

Verschillende individuen trachtten het voorbije jaar zo onder meer een nieuwe adem te vinden in de **oorlog tussen Oekraïne en het Russische regime**. Een aantal leidende figuren binnen het

fenomeen (zowel nationaal als internationaal) namen een pro-Russisch standpunt in (en doen dit nog steeds), met het narratief dat de bevolking zich slaafs op sleeptouw laat nemen door de vermeende anti-Russische propaganda van de overheid. Dit uitten zij onder meer in hun **aversie tegen internationale samenwerkingsorganisaties** zoals de NAVO en de EU. **De stijgende levensduurte is koren op de molen van deze ‘tegenbeweging’, maar de impact was eerder beperkt**.

Ook **andere nationale en internationale politieke ontwikkelingen**, zoals de aanslag in Brussel in oktober en het gewelddadige conflict in het Midden-Oosten, waren (en zijn) in die optiek **dankbare onderwerpen** om verder **verdeeldheid** te zaaien en **achterdocht** te voeden. **Complottheorieën en desinformatie** worden gretig verspreid en verder verdeeld. Het is geweten dat bijvoorbeeld Rusland hier (in)direct op inspeelt en toe bijdraagt in het kader van de actuele **hybride oorlogsvoering** van het regime (zie verder, pag 12). In 2023 waren er echter geen aanwijzingen voor geweldsdreigingen op dit vlak.

Rechts-extremisme

De rechts-extremistische dreiging heeft de voorbije jaren haar plaats opgeëist in het westerse extremistische/terroristische dreigingsbeeld. Zowel binnen als buiten Europa zijn al meerdere aanslagen geweest met een rechts-extremistische signatuur. De **toegenomen activiteit van rechts-extremisten**, zowel **online als offline**, verhoogde het potentiële gevaar dat uitgaat van rechts-extremistische narratieven. In verschillende dossiers viel bovendien de (erg) jonge leeftijd van de betrokkenen op. Ondanks dat België al heel wat jaren gespaard is gebleven van zware incidenten met rechts-extremistische insteek, zette deze evolutie ook in ons land aan tot waakzaamheid. De arrestaties in een rechts-extremistisch milieu in België in november 2023 getuigen hiervan.

Bepaalde **trigger events**, zoals de **geopolitieke ontwikkelingen in het Midden-Oosten en jihadistische gewelddadige acties**, kunnen de **polarisering** in deze scene **opdrijven** en fungeren als **'brandversneller'**. Dit is vooral zichtbaar op **sociale media**, hoewel er in 2023 geen concrete indicaties waren van een voorbode van geweld.

De daders van rechts-extremistisch geïnspireerde gewelddadige acties hebben een aantal gemeenschappelijke kenmerken: ze handelen doorgaans **alleen**, bevinden zich in de marge van organisaties en partijen, radicaliseren meestal **online** en gaan **zonder enige opgelegde instructie van buitenaf** over tot actie. Vaak spelen er ook **persoonlijke grieven** mee of kampen de daders met **psychische problemen**.

Sinds enkele jaren gaat de rechts-extremistische dreiging **niet alleen meer uit van lone actors**, **hoewel zij de grote meerderheid blijven**. Op **internationaal niveau** probeerden hier en daar ook **kleinere cellen** operationeel te worden. In onze buurlanden zijn er de voorbije jaren diverse pogingen tot (plannen tot) aanslagen verijdeld, de ene al verder gevorderd dan de andere.

De **virtuele wereld** speelde een belangrijke rol. Op sociale media weten rechts-extremisten uit de hele wereld elkaar te vinden. **Rabiaat racisme** wordt gekoppeld aan allerhande **complottheorieën rond omvolking of de nakende rassenoorlog** en op een uitgekookte manier (vaak via *memes* en hondenfluitjes) verspreid. Diverse aanslagen in het buitenland door *lone actors* toonden aan in welke mate bepaalde **kwetsbare personen** hiervoor **ontvankelijk** zijn. Het grote verschil met jihadistisch terrorisme en extremisme is dat het **rechts-extremistische netwerk online zichtbaarder aanwezig** is. Daardoor is het voor jongeren makkelijker om met rechts-extremistische propaganda in aanraking te komen. Toch was in 2023 ook in deze kringen een **verschuiving naar afgeschermd internetvector** merkbaar.

Links-extremisme

De links-extremistische beweging in België was de **voorbije jaren vrij rustig**. Sinds de **COVID-19** pandemie is de situatie enigszins veranderd. Links-extremisten uit **binnen- en buitenland** waren erg **actief** bij enkele van de soms gewelddadige **manifestaties tegen het coronabeleid** van de regering. Het is echter voorbarig om in 2022-2023 van een heroplevende trend te spreken. De dreiging uit Belgische links-extremistische hoek bleef **eerder beperkt**.

Wel speelde (en speelt) het **geëscaleerde conflict in Israël en de Gazastrook** binnen de links-extremistische scene. In 2023 was er een **relatief hoge activiteitsgraad** waarneembaar, zowel op **sociale media** als via **betogingen en protesten**.

De **verantwoordelijkheid** voor de terreurdaad van Hamas wordt **quasi exclusief bij Israël** gelegd, dat door zijn bezettings- en koloniale politiek de Palestijnen en Hamas geen andere keuze liet dan dergelijke acties te ondernemen.

De Russische invasie van Oekraïne

Bij het uitbreken van de oorlog in Oekraïne op 22 februari 2022 ontstond de vrees voor repercussies op de veiligheidssituatie in de rest van Europa en ons land, vooral naar aanleiding van de sancties van het Westen tegen Rusland. In 2023 is gebleken dat die impact al bij al beperkt is gebleven, hoewel werkzaamheid voor cyberdreigingen en beïnvloeding nodig blijven.

Hybride oorlogsvoering

De belangrijkste dreiging naar het Westen toe bleef ook doorheen 2023 die van de ‘**hybride oorlogsvoering**’. De laatste decennia heeft de Russische president Vladimir Poetin een doctrine ontwikkeld die veel breder gaat dan enkel het militair-technische aspect. In de rand van de oorlog in Oekraïne moeten we ook rekening houden met onder andere **cyberaanvallen**, **propaganda** en **desinformatie**. Bedoeling is om de bevolking helemaal te doordringen van het eigen verhaal, binnen en buiten Rusland.

Propaganda & desinformatie

Ook België is niet gespaard gebleven van **Russische beïnvloedingsoperaties**. Voorbeelden hiervan zijn de Russische pogingen om de **inzet van de vorige verkiezingen te manipuleren** of om het ongenoegen rond de **COVID-19 maatregelen te instrumentaliseren** en te kapitaliseren. Het lijkt er sterk op dat dit **opnieuw aan het gebeuren is** in het kader van de **verkiezingen van 2024**. België loopt sowieso in de schijnwerpers van vreemde mogendheden, gelet het **Europese voorzitterschap** de eerste zes maanden van 2024.

Door desinformatie de wereld in te sturen, wil het regime de tegenstander **destabiliseren** en verdeeldheid zaaien. Rusland blijft deze strategie ook verder inzetten tegen landen die sancties uitvaardigen tegen Rusland, en in het bijzonder tegen de **NAVO- en EU-lidstaten**.

De **impact** van deze operaties bleef in 2023 echter **minimaal in ons land**. Het verdere verloop

van de oorlog en de gevolgen voor de inflatie en de fluctuerende energieprijzen kunnen hier uiteraard op termijn nog verandering in brengen.

Cyberdreiging

In 2023 bleef het Westen beducht voor **cyberdreigingen**, gezien de **Russische capaciteiten** op dat vlak en **mogelijke Russische intenties om tegenmaatregelen** te nemen tegen de Europese sancties. De **meeste en belangrijkste cyberaanvallen** bleken zich echter **tegen Oekraïne te richten**. Vervolgens, zij het in mindere mate, werden de **buurlanden van Oekraïne** gevisieerd, vooral Polen, net als de Baltische staten.

De vaststelling van de diensten in 2023 was dat **westerse landen voornamelijk worden gevisieerd** wanneer ze **opvallende acties ondernemen om Oekraïne te steunen**. Het ging dan voornamelijk om DDoS-aanvallen (een tactiek om systemen te

overladen door te veel verzoeken te sturen). De impact van dit soort DDoS-aanvallen is doorgaans 'laag' en van tijdelijke aard, aangezien er geen schade wordt toegebracht aan de systemen zelf, maar er is wel een financiële en economische kost die kan oplopen naargelang de interventies die moeten gebeuren om dergelijke aanvallen te voorkomen, af te slaan of de schade te herstellen.

Oorlogsvrijwilligers

President Zelensky heeft een **Internationaal Vrijwilligerslegioen** opgericht, het 'Internationale Legioen voor de Territoriale Verdediging van Oekraïne' (ILTVO). Overal in Europa, ook vanuit België, bleken individuen aan deze oproep gehoor te willen geven. Vertrekkers die de reguliere strijdkrachten willen ondersteunen, kunnen niet gecategoriseerd worden als Foreign Terrorist Fighters (FTF's).

De veiligheids- en inlichtingendiensten zijn evenwel waakzaam voor vertrekkers. We kunnen immers niet voorspellen hoe de situatie ter plaatse zal evolueren. Regelmatig wordt er daarom **overleg** gepleegd en **informatie uitgewisseld** om alle beschikbare gegevens **in kaart te brengen** en een overzicht te krijgen van de (potentiële) vertrekkers. Daarnaast volgen de diensten, waaronder ook het OCAD, **extremistische profielen** op (onder andere op sociale media) die mogelijk de intentie zouden kunnen hebben om naar het conflictgebied af te reizen. Hun bewegingen worden opgevolgd in het kader van de nationale Strategie tegen Terrorisme en Extremisme, inclusief het Radicaliseringsproces (Strategie T.E.R.).

Het profiel van de vertrekkers is 2023 onveranderd gebleven, slechts een minderheid van de geïnteresseerden die daadwerkelijk stappen hebben ondernomen om af te reizen, hadden mogelijk een verontrustend extremistisch profiel.

1.3

Israëlich-Palestijns conflict escaleert sinds de aanval van Hamas van 7 oktober

Op 7 oktober 2023 startte de Palestijnse terroristische groepering Hamas vanuit de Gazastrook een grootschalig en bloedig offensief tegen Israël. Het geëscaleerde conflict heeft een veiligheidsimpact op de regio, maar ook wereldwijd. Spanningen onder en tussen gemeenschappen namen toe en vooral het aantal meldingen van antisemitisme steeg sterk.

Photo de Marek Studzinski sur Unsplash

Strijders van Hamas en Islamitische Jihad slaagden er op 7 oktober 2023 in om meerdere Israëliche dorpen en een muziekfestival waar duizenden jongeren bijeenkwamen aan te vallen. Op datzelfde ogenblik voerde de terreurgroep een **massale raketaanval uit tegen Israëlich grondgebied**. Hamas-leden namen tientallen burgers en militairen gevangen en brachten deze als **gijzelaars** terug naar de Gazastrook, waar ze werden verspreid om **als levend schild** te dienen. Tijdens deze terroristische aanslag vielen 1.200 Israëliche slachtoffers. **Hamas dreigde bovendien om deze gijzelaars te executeren** als de Israëli's verder gingen met de grootschalige luchtaanvallen. Ook hierbij zijn afgelopen jaar (en nog steeds) massaal **veel burgerslachtoffers** gevallen. De westerse wereld reageerde al herhaaldelijk verontwaardigd op de gewelddaden van beide kampen. **Israël was niet opgezet met deze verontwaardiging** en interpreteerde de vraag tot het ontzien van de Palestijnse burgerbevolking van de Gazastrook als steun aan het terroristische Hamas.

Situatie in België

Sinds de escalatie van het conflict zijn er algemeen een **toegenomen spanning en polarisering** op te merken. Deze waren in 2023 ook zichtbaar in België, onder meer door de sterke stijging van het aantal **dreigingsmeldingen** die het OCAD ontving van zijn partners. Het conflict leefde duidelijk bij een significant deel van de bevolking.

In de periode oktober-november was er sprake van een **zeventigtal dreigingsmeldingen**, waarvan een veertigtal in verband konden worden gebracht met het conflict. Het OCAD noteerde tevens een **veertigtal (lichte) incidenten**. Antisemitisme speelde vaak (maar niet altijd) een belangrijke rol. Het OCAD benadrukt dat er voorzichtig moet worden omgesprongen met cijfers in deze context, onder meer omdat de ernst van de meldingen sterk kan variëren.

Het **dreigingsniveau voor de Joodse gemeenschap en Israëliche belangen in België** is door de actualiteit **niet aangepast**. Het van kracht zijnde niveau voldeed. Het Nationale Crisiscentrum (NCCN) heeft wel verzocht om bij de maatregelen een **verhoogde waakzaamheid** in acht te nemen.

2. OCAD HIGHLIGHTS 2023

In dit hoofdstuk staat het OCAD stil bij de belangrijkste verwezenlijkingen en evoluties binnen de dienst.

1 Wet GGB en omkadering van de Strategie T.E.R. (GGB T.E.R.)

De **parlementaire onderzoekscommissie** naar de omstandigheden van de aanslagen in Brussel van maart 2016, kwam tot de vaststelling dat **de wet op het politieambt**, waarin de bepalingen voor de oprichting van de Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB) sinds 2016 zijn opgenomen, **niet de geschikte juridische basis** vormde.

In **2021** werd samen met de belangrijkste partners van de Gemeenschappelijke Gegevensbank een **werkgroep** opgericht onder leiding van de FOD Justitie. Hierbij heeft het OCAD als operationeel verantwoordelijke een actieve rol gespeeld.

In **november 2023** werd het **wetsontwerp voorgelegd aan het parlement**. Dit ontwerp houdt rekening met de adviezen van onder meer de verschillende controleorganen (COC, Comité I en Comité P), de Raad van State, de Gegevensbeschermingsautoriteit en de Franstalige en Nederlandstalige Kinderrechtencommissarissen.

De doelstelling van het wetsontwerp is in de eerste plaats het **optimaliseren van de coherentie en efficiëntie** van de informatie-uitwisseling tussen de diensten en overheden die betrokken zijn bij de strijd tegen terrorisme en extremisme en het radicaliseringsproces. Daarnaast werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om de **finaliteiten** van de GGB verder te **preciseren** en de **werking** ervan te **optimaliseren**, onder meer als antwoord op de aanslagen die sinds 2016 nog in België hebben plaatsgevonden en de evolutie van het dreigingsbeeld.

2 Gemeenschappelijk statuut inlichtingendiensten

Rekening houdend met de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie na de aanslagen in Brussel in maart 2016 en de bepalingen van het regeerakkoord van oktober 2020, zijn de ADIV, de VSSE en het OCAD overeengekomen om nog deze regeerperiode een **regelgeving** uit te werken die het **burgerpersoneel** van de drie diensten **eenzelfde statuut** moet geven. De ontwikkeling van één statuut is gerechtvaardigd, gezien de aard van hun opdrachten, methodes, procedures en beschikbaarheden zeer specifiek en tegelijk zeer gelijkaardig zijn.

Eind 2020 werd er een **werkgroep (WG)** opgericht met vertegenwoordigers van de VSSE, de ADIV en het OCAD.

De **strategische cellen** van de voogdijministers van de drie betrokken diensten (Binnenlandse Zaken, Justitie en Defensie), maar ook de Administratie van de FOD BOSA en de strategische cel van de FOD van de minister van Ambtenarenzaken, worden regelmatig **geïnformeerd** over de voortgang van de werkzaamheden van de WG. Ook zijn er informele ontmoetingen geweest met de representatieve personeelsorganisaties.

In 2023 werd er een **raming** gemaakt van de **kosten** die verbonden zijn aan dit nieuwe statuut en werd er een project van koninklijk besluit voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. De teksten werden ook besproken met de vakbondsafgevaardigden en binnen de interkabinettenwerkgroep met de bedoeling een voorstel in te dienen bij de Ministerraad in de loop van 2024.

3 Opleidingen Strategie T.E.R.

Om zijn partners in het kader van de Strategie T.E.R. te ondersteunen, bood het OCAD in 2023 zijn **hulp** en expertise aan voor de **opleidingen rond de Strategie T.E.R.**, bestemd voor de leden van de Geïntegreerde Politie enerzijds en de deelnemers aan de LIVC's-R anderzijds.

In 2023 organiseerde de **Geïntegreerde Politie drie driedaagse opleidingsessies** voor de leden van haar diensten die actief zijn binnen de verschillende platformen en structuren van de Strategie T.E.R. Het programma van deze opleidingen was **identiek aan dat van de opleidingen voor Information Officers**, maar richtte zich tot een **ruimer doelpubliek**. Het OCAD werd uitgenodigd om, samen met zijn partners, te komen spreken over de **Belgische strategie inzake extremisme en terrorisme**, het **dreigingsbeeld**, de **juridische basisinstrumenten**, de **bevoegdheden** van de verschillende partners, het beheer en de **informatie-uitwisseling** en de bestaande procedures. In deze opleidingen ging bijzondere aandacht naar **de rol van de IO** (in zijn/haar politiezone, in de LTF en in de LIVC-R). De nadruk lag op **casestudies** en de **uitwisseling van goede praktijken**. In 2023 droeg het OCAD ook bij aan **twee themadagen georganiseerd voor de IO's** en leden van de politie die al hadden deelgenomen aan de IO-opleidingen van de voorgaande jaren.

Het OCAD coördineerde in 2023 ook **twee tweedaagse informatiesessies** georganiseerd door de **werkgroep Preventie** van de Strategie T.E.R., die bestemd waren voor de **deelnemers aan de LIVC-R**. Bij deze gelegenheid werden de Strategie T.E.R., de **theoretische en praktische kaders van de LIVC-R** en de rol van de verschillende partners voorgesteld. Ook het extremistische en terroristische dreigingsbeeld, de elementen en *triggers* die een rol spelen in het radicaliseringsproces en de kwestie van het beroepsgeheim werden besproken. Ook hier werd de praktische benadering benadrukt door middel van casestudies en de uitwisseling van goede praktijken.

4 Interne reorganisatie OCAD

Begin oktober 2023 heeft het OCAD **twee belangrijke interne reorganisaties** doorgevoerd.

Om het werk met betrekking tot de **Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB)** en de **individuele dreigingsevaluaties** te optimaliseren, is besloten om de verschillende teams die hier transversaal op werkten, samen te voegen tot één departement: het **departement Individuele Analyse**. In 2021 en 2022 al had het OCAD al een evaluatief onderzoek laten uitvoeren door de Vrije Universiteit Brussel naar de intern ontwikkelde methodologie RooT37 voor het uitvoeren van individuele dreigingsanalyses. De resultaten werden in 2022 gekoppeld aan een aantal aanbevelingen. Eén van de aanbevelingen was om deze individuele analyses te laten uitvoeren door een gespecialiseerd, beperkt team. Dit om de coherentie en betrouwbaarheid van de analyses te verhogen.

Daarnaast is een **Cel Beleid & Coördinatie** gecreëerd. Deze cel ondersteunt de directie in het beheer en de opvolging van de **beleidsmatige, juridische en transversale dossiers** van het OCAD. De Cel bepaalt mede de strategische doelstellingen van de dienst en staat in voor de interdepartementale coördinatie. Dit zal zorgen voor meer rolduidelijkheid en meer coherentie binnen de dienst.

5 Samenwerkingsakkoord oprichting LIVC's-R en PIVC's-R

De wet van 30 juli 2018 tot oprichting van Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme, bood de **eerste wettelijke basis** voor de **creatie van de LIVC's-R**. Deze wet kon echter enkel de **federale bevoegdheden** regelen. Omdat veel aspecten die betrekking hebben op **preventie** onder de bevoegdheden van de **gewesten** en **gemeenschappen** vallen, was er nood aan een uitbreiding van het regelgevend kader met decreten. Op **Vlaams niveau** werd op 21 mei 2021 het **decreet** houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme aangenomen. De **Federatie Wallonie-Brussel** nam op haar beurt op 8 juni 2023 het **decreet** houdende de organisatie van de deelname van de diensten die vallen onder de bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan de Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme aan.

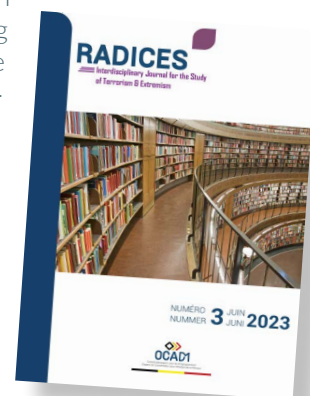
Om de **coherentie** te bewaren in de werking van de LIVC's-R, en om de **hiaten** in de verschillende wettelijke basissen op te vullen (onder andere met betrekking tot verslaggeving en uitwisseling van persoonsgegevens), is het nodig dat de **verschillende beleidsniveaus** een **samenwerkingsakkoord** afsluiten. Het OCAD schaarde zich achter de voorbereidende werken voor de uitwerking van dit samenwerkingsakkoord.

Bovendien biedt dit samenwerkingsakkoord een wettelijk kader voor een specifieke vorm van LIVC-R, met name de **Penitentiare Integrale Veiligheidscellen** inzake radicalisering, extremisme en terrorisme ("**PIVC-R**"). De PIVC-R vervult de rol van de **LIVC-R in een gevangenisomgeving**. De specifieke detentiecontext, waar enerzijds federale diensten van het gevangeniswezen instaan voor de psychosociale opvolging van de gedetineerde, en anderzijds diensten die onder bevoegdheid van de gemeenschappen vallen, die actief zijn in het kader van hulp- en dienstverlening ten aanzien van de gedetineerde, heeft immers baat bij een **gecoördineerde aanpak via een gezamenlijk overlegplatform**.

6 Outreach-project

In 2022-2023 sloot het Outreach-project van het OCAD (zie ook, pag. 35) zijn **vierde thesiswedstrijd** af. De **Universiteit van Gent** kaapte de eerste prijs weg met een hoogstaand onderzoek over het Verzet tijdens WOII en de rol van de NMBS hierin. De **winnaar** mocht zijn onderzoek voorstellen op het **afsluitende colloquium**, dat heeft plaatsgevonden in **december 2023** met als overkoepelend thema **de nood aan meer inzicht en samenwerking rond psychische problematieken en extremisme** (zie ook verder pag 18).

In mei 2023 heeft Outreach de **derde editie** van het wetenschappelijke tijdschrift **Radices** gepubliceerd. Radices geeft een keer per jaar een podium aan beloftevol, nieuw academisch onderzoek in het veiligheidsdomein. De winnaar van de thesiswedstrijd van het OCAD krijgt telkens de mogelijkheid om het eerste artikel te schrijven. Alle edities van het tijdschrift worden verstuurd naar alle partners van het OCAD en zijn tevens terug te vinden op de website.

7

Inzetten op meer en betere samenwerking tussen de veiligheids- en zorgsector

De voorbije jaren kon bij verschillende incidenten de combinatie van een psychische en een radicaliseringsproblematiek worden vastgesteld. Als gevolg hiervan werd er in het kader van de Strategie T.E.R. op gewezen dat er nood was aan een versterkte samenwerking met de zorgsector en een geïntegreerde aanpak tussen de veiligheids-, preventieve en curatieve maatregelen voor een individuele opvolging.

Het is essentieel dat de wereld van de gezondheidszorg en die van de veiligheids- en inlichtingendiensten een beter inzicht verwerven in elkaars opdrachten, bevoegdheden en werking. Op die manier kunnen ze bijdragen aan een beter risicobeheer. Daarnaast zou het goed zijn om de multidisciplinaire aanpak en de geïntegreerde opvolging van geradicaliseerde personen met een psychische problematiek verder te ontwikkelen en de gezondheidszorg nauwer te betrekken bij de Strategie T.E.R. Bovendien zijn er op verschillende niveaus een aantal structurele moeilijkheden en hiaten in de opvolging van personen met een psychische problematiek. Deze gaan verder dan de problematiek van radicalisering, en kunnen een (on)rechtstreekse impact hebben op de opvolging die in dit kader wordt voorzien.

Naar aanleiding van de meldingen van het terrein, nam de Nationale Taskforce in 2023, onder coördinatie van het OCAD, het initiatief tot het opstellen van een gemeenschappelijke nota om de problemen en tekortkomingen rond de opvolging van personen met een radicaliseringsproblematiek gecombineerd met een (mogelijke) psychische problematiek, te identificeren en te signaleren. Daarnaast stelt de nota ook een aantal aanbevelingen voor om deze moeilijkheden te verhelpen. Het doel is om begin 2024 deze gemeenschappelijke nota te laten valideren door de partners van de NTF en deze vervolgens te verspreiden.

Om tot een zo breed mogelijke sensibilisering te komen, heeft het OCAD daarnaast twee conferenties (mee) georganiseerd en ook een editie van het magazine *Insight* aan de thematiek gewijd. De rode draad van het (Outreach) colloquium van december 2023 was de noodzaak om de multidisciplinaire samenwerking in de strijd tegen radicalisering, extremisme en terrorisme te versterken door meer banden met de zorgsector en de toevoeging van expertise op het vlak van (forensische) psychologie binnen de platformen van de Strategie T.E.R.. Hiertoe bogen een academicus, een praktijkprofessional en een specialist uit de veiligheidssector zich in een panelgesprek over de noden, uitdagingen en mogelijke oplossingen.

8

Conferentie van het KHID rond forensische psychologie en extremistisch geweld

In december 2023 nam het OCAD deel aan een conferentie van het Koninklijk Hoger Instituut van Defensie (KHID) over de link tussen extremistisch geweld en psychologische problematieken. Het OCAD nam deel aan een panel met internationale specialisten, zoals dr. Paul Gill van het University College of London en Anne Speckhard van het International Center for the Study of Violent Extremism.

9 Analyses kritieke infrastructuren

De oorlog in Oekraïne, het geëscaleerde Israëlisch-Palestijnse conflict, de spanningen rond Taiwan, de geladen presidentsverkiezingen in de VS en andere gevoelige situaties maken dat de geopolitieke toestand wereldwijd steeds volatieler wordt. Steeds vaker zijn er berichten dat de oorlogsdreiging groter wordt. Gelinkt hieraan krijgen kritieke infrastructuren meer aandacht in de pers. Deze dreiging is niet enkel actueel voor landen die aan de buitengrenzen van Europa liggen, maar geldt ook voor landen die niet rechtstreeks met een conflict geconfronteerd worden.

Het OCAD analyseert in de dreigingsanalyses kritieke infrastructuur, samen met de ondersteunings- en partnerdiensten, (zie ook pag. 28) de dreiging aan de hand van de capaciteit en de intentie waarover de dreigingsactoren beschikken.

Om de capaciteit en intentie te bepalen, wordt gebruikt gemaakt van cases in binnen- en buitenland.

Het OCAD draagt bij aan de bescherming van de Belgische kritieke infrastructuren door het opmaken van specifieke dreigingsanalyses. Deze analyses komen tot stand met ondersteuning van het Nationaal Crisiscentrum, dat de beveiliging en de bescherming van kritieke infrastructuren in België coördineert. Deze dreigingsanalyses vormen het startpunt voor de sectorale overheden en de exploitanten om hun beveiligingsplan op te stellen met als doel om te komen tot een betere bescherming van de betrokken infrastructuren. In het kader van zijn wettelijke mandaat voerde het OCAD in 2023 verscheidene dreigingsanalyses uit omtrent kritieke infrastructuren. Hierbij werd, conform de wet, verder gegaan dan het klassieke OCAD-mandaat, dat beperkt is tot terrorisme en extremisme. In de analyses werden, in samenwerking met de bevoegde ondersteuningsdiensten, eveneens domeinen meegenomen die onder de bevoegdheid van de ondersteuningsdiensten vallen.

10 Communicatie

Externe communicatie - website

In 2023 heeft het OCAD een nieuwe versie van zijn website ocad.belgium.be gelanceerd. Het gaat voornamelijk om wijzigingen op vlak van de toegankelijkheid. Eind 2022 is er een audit uitgevoerd om te voldoen aan het nieuwe wettelijk kader voor federale websites. De vernieuwde website biedt een antwoord op de resultaten van de audit.

Tussen 1 januari en 31 december heeft het OCAD 15 nieuwsberichten gepubliceerd. Dit aantal is vergelijkbaar met 2022. In totaal heeft de website in 2023, 22.087 bezoekers bereikt. Het gaat om een stijging van 16.639 bezoekers ten opzichte van 2022. Deze stijging is het gevolg van de actualiteit en de zichtbaarheid van dreigingen zoals de aanslag van 16 oktober.

Terminologie

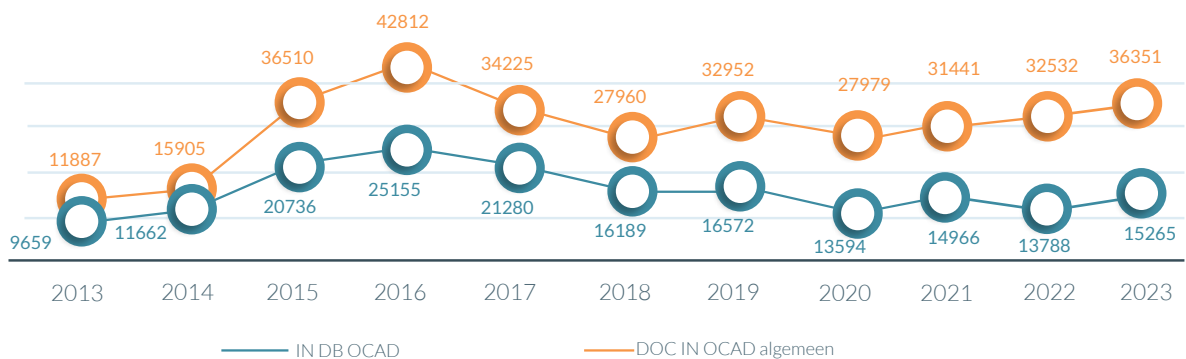
In 2022 is het OCAD gestart met een intern project rond terminologie. Bedoeling is om verdere stappen te nemen in de ontwikkeling en optimalisering van een coherent begrippen- en definitiekader, dat rekening houdt met de evolutie van het dreigingsbeeld. Deze werkgroep is een voorbereiding op de samenwerking met de partnerdiensten rond een gemeenschappelijk terminologieproject.

3. STATISTIEKEN & PUBLICATIES

3.1 Cijfers: behandelde documenten

Cijfers brengen het werk van het OCAD op een concrete manier in beeld. Zo worden de meest significante trends zichtbaar (en in de mate van het mogelijke ook verklaard) in de grafieken op de volgende bladzijden.

Inkomende doc versus doc in databank OCAD

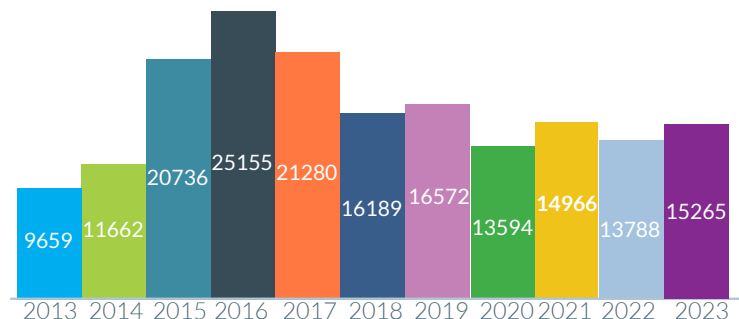

In 2023 merken we **opnieuw een stijging** van het aantal **inkomende documenten** op het OCAD, nl. 36351 (doc IN OCAD algemeen). In dit cijfer zitten ook alle documenten vevat die zijn toegekomen **via de beveiligde netwerken**. Er zijn **diverse redenen** voor deze toename: In 2023 waren er meerdere dreigingsdossiers (een aantal arrestaties in zowel het jihadistische als het rechts-extremistische milieu), er was de aanslag in Brussel van oktober 2023 en het geëscaleerde Israëliësch-Palestijnse conflict (met onder meer een forse toename van het aantal meldingen en dreigingen gelinkt aan antisemitisme).

Alle inkomende documenten worden echter **niet systematisch als nieuw document geregistreerd in de interne databank van het OCAD**. Sommige inkomende documenten worden op andere manieren beschikbaar gehouden of worden toegevoegd aan reeds bestaande dossiers. Van de 36.351 inkomende stukken in 2023 zijn er uiteindelijk 15.265 documenten nieuw geregistreerd in de interne databank van het OCAD. Dat is net zoals het aantal algemeen toegekomen stukken, een toename ten opzichte van het jaar ervoor.

Ook het aantal uitgaande documenten is, omwille van de nationale en internationale situatie, opnieuw gestegen.

Doc IN databank OCAD

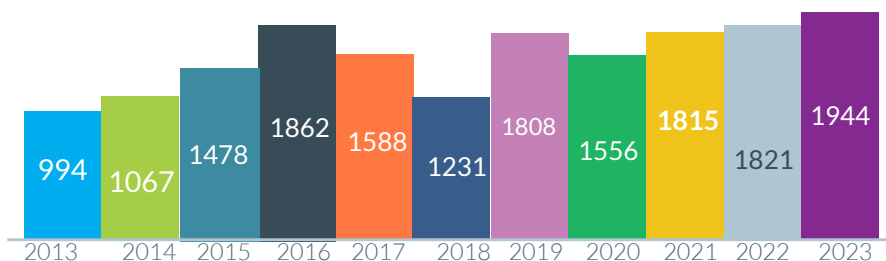
Punctuele dreigingsevaluaties

Het OCAD maakt punctuele dreigingsevaluaties voor evenementen, personen¹, gemeenschappen, bezoeken van VIP's, en dergelijke meer, zowel **op vraag van de diensten als op eigen initiatief**.

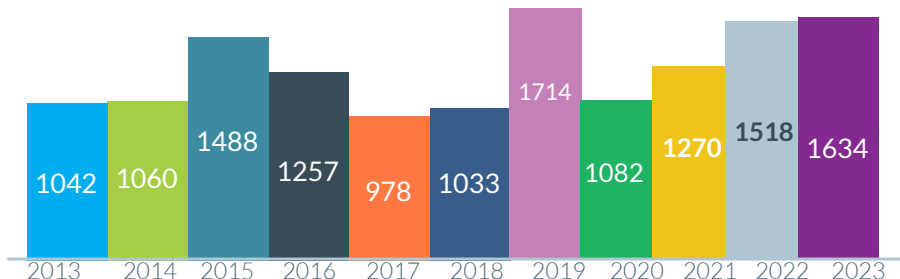
Na zijn oprichting heeft het OCAD zwaar geïnvesteerd in overlegmomenten met alle partnerdiensten over relevante informatie en informatieaanvragen. De terreurcrisis in West-Europa had een **grote invloed** op de werking van het OCAD: zowel het **aantal evaluatie-aanvragen** als **opgestelde evaluaties steeg enorm**. Toen het hoogtepunt van de crisis voorbij was (2017-2018), **daalde het aantal** aanvragen tot evaluaties en evaluaties opnieuw. In 2019 was er **opnieuw** een significante stijging in het aantal evaluaties. Een intensifi-

ering van de manier van de samenwerking met het NCCN, een van onze belangrijkste partners, ligt hier mee aan de basis. Ook de COVID-jaren 2020 en 2021 hadden een grote impact. Het aantal evaluatieaanvragen en opgestelde evaluaties daalde opnieuw sterk aangezien het openbare leven gedurende grote periodes stil lag. Toen het 'normale leven' opnieuw hernam, vertaalde zich dit opnieuw in het aantal evaluaties. In het referentiejaar 2023 merken we bovendien **de impact van de nationale en internationale crisissen** (de aanslag in Brussel, het geëscaleerde conflict in Gaza,...), die leidden tot **meer evaluatie-aanvragen en punctuele evaluaties**.

Evaluatieaanvragen aan het OCAD (DEVAL)

Punctuele evaluaties OCAD (EVAL)

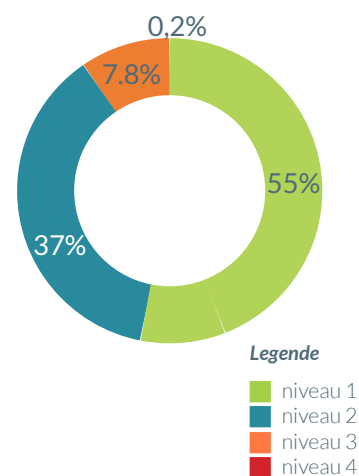

¹ Het gaat hier voor alle duidelijkheid niet om de individuele dreigingsevaluaties voor entiteiten in de GGB. Deze worden besproken in hoofdstuk rond de GGB (zie verder pag. 23 en volgende).

Dreigingsniveau

Als we kijken naar de **dreigingsniveaus** voor de verschillende evaluaties, merken we dat **iets meer dan de helft van de evaluaties (55%)** leidde tot een **dreigingsniveau 1** (laag) en ongeveer een derde tot een **niveau 2, gemiddeld (37%)**. Slechts **7,8%** van de punctuele evaluaties betrof een **niveau 3** (ernstig) en **slechts één** punctuele evaluatie gaf aanleiding tot een **niveau 4** (zeer ernstig).

Het **algemene dreigingsniveau** voor België staat sinds de aanslag in Brussel op **niveau 3, ernstig**. Dat betekent echter niet dat dit algemene dreigingsniveau van toepassing is op alle punctuele dreigingsevaluaties. Deze laatste betreffen steeds een aparte, welomschreven te evalueren situatie. Het is op basis van deze punctuele dreigingsanalyses dat het NCCN veiligheidsmaatregelen zal bepalen. De uitkomst kan dus een verschillend dreigingsniveau zijn dan het algemene niveau (wat ook vaak het geval was).

3.2

Analyses & andere publicaties

Strategische analyses

Het OCAD publiceert regelmatig strategische nota's om de partnerdiensten een globaal overzicht te geven over bepaalde tendensen, zoals de internationale dreiging, rechts-extremisme, links-extremisme, jihadistische dreiging enz.

Magazine Insight

Een aantal keer per jaar publiceert het OCAD zijn magazine Insight. Telkens ligt de focus op een **bepaalde thematiek**. Insight is gericht naar alle ondersteunende en partnerdiensten van het OCAD, inclusief academische contacten. In 2023 heeft het OCAD twee edities uitgebracht, een in juni en een in december.

3.3

Personen in de GGB

evolutie van de cijfers

De GGB is het **instrument** waarmee de multidisciplinaire aanpak van **de Strategie T.E.R.** (zie pag. 36) concreet wordt gemaakt. De GGB werd opgericht in 2016, nadat honderden Belgen naar Syrië en Irak waren vertrokken om zich aan te sluiten bij terreurgroep IS. In de nasleep van de aanslagen in West-Europa in 2015-2016 kondigde de regering een hele reeks maatregelen aan om terrorisme en extremisme in onze maatschappij zo veel mogelijk in te dijken, de GGB is er hier een van.

De GGB is een gemeenschappelijke **tool** voor **real time informatiedeling** tussen de diensten met toegang. De bevoegde diensten wisselen via de GGB continu **niet-geclassificeerde informatie** uit over **prioritair op te volgen entiteiten**. Er zijn verschillende soorten van toegang tot de GGB, die werden bepaald in functie van **subsidiariteit** en **proportionaliteit** en vooral op basis van het **need-to-know** principe. Informatie uit de GGB wordt gebruikt op de **LTF-werking** voor de dossiers die een veiligheidsopvolging vereisen.

Het OCAD maakt voor elke persoon die is opgenomen in de GGB een individuele dreigingseva-

luatie. Deze dreigingsevaluatie kan door de IO gedeeld worden met de leden van de LIVC-R indien de persoon in kwestie ook het voorwerp van bespreking uitmaakt op LIVC-R-niveau. Op die manier biedt de GGB ook onrechtstreeks ondersteuning aan de preventieve of op re-integratie gerichte opvolging door de LIVC-R.

De GGB bevat **vijf statuten**. De gemene deler van alle statuten zijn **extremisme** en **(de intentie tot) ideologisch geïnspireerd geweld of aanzetten tot ideologisch geïnspireerd geweld**. Alle personen in de GGB moeten een **solide band** hebben met **België** (maar hoeven niet per se over de Belgische nationaliteit te beschikken). Indien de persoon niet meer voldoet aan de criteria tot opname in één van deze vijf statuten, wordt deze uit de GGB verwijderd. Personen kunnen met een dubbel of zelfs driedubbel statuut zijn opgenomen in de GGB, omdat ze beantwoorden aan verschillende criteria. Dit gegeven maakt dat cijfers niet altijd absoluut zijn en dat er overlappingen zijn. In de loop van 2023 gaat het om een vijfendertigtal dubbele statuten en twee driedubbele statuten.

- **Foreign Terrorist Fighters** (FTF's): personen die naar een jihadistisch conflictgebied zijn vertrokken om er een terreurgroep te vervoegen of hiervan terugkeerden, of van wie het vertrek is verhinderd of die de intentie hebben om te vertrekken (opgenomen sinds de oprichting van de GGB in 2016);
- **Homegrown Terrorist Fighters** (HTF's): personen die niet de intentie hebben om naar een terreurorganisatie in het buitenland te vertrekken, maar die verkiezen om hier terroristische acties te plegen of om ze te ondersteunen (toegevoegd op basis van het KB van 23 april 2018);
- **Haatpropagandisten** (HP's): personen die het gebruik van geweld willen rechtvaardigen omwille van ideologische doeleinden. Met hun invloed willen ze hun omgeving doen radicaliseren en schade toebrengen aan de rechtstaat (toegevoegd op basis van het KB van 23 april 2018);
- **Potentieel Gewelddadige Extremisten** (PGE's): personen met extremistische opvattingen die ze eventueel willen concretiseren via geweld, maar die nog geen concrete stappen daartoe hebben ondernomen (toegevoegd op basis van het KB van 20 december 2019);
- **Terrorismeveroordeelden** (TV's): personen die veroordeeld, geïnterneerd of onder beschermingsmaatregel geplaatst zijn voor terrorisme in België of in het buitenland (toegevoegd op basis van het KB van 20 december 2019).

Evoluties en algemene vaststellingen 2023

Als operationele beheerder van de GGB, volgt het OCAD nauwlettend de evolutie van de entiteiten in de gegevensbank op.

In de loop van 2023 **daalde** het aantal entiteiten in de GGB van **bijna 700 in het begin** van het jaar naar een **650-tal op het einde** van het jaar. In de loop van het jaar stelde het OCAD bovendien **334 nieuwe individuele dreigingsanalyses** of **actualisaties** op voor personen in de GGB. Deze evaluaties zijn officiële documenten, die het OCAD door validatie ter beschikking kan stellen. De aanvragende dienst kan het document vervolgens gebruiken in administratieve procedures. Alle evaluaties worden continu *up to date* gehouden.

Ideologie

- **87,26%** van de entiteiten kon worden gelinkt aan een **islamistisch-jihadistische ideologie**. Hoewel deze groep nog steeds de grootste is (zowel qua aanhangers/sympathisanten als dreigingen) zien we in 2023 een daling van deze ideologie ten opzichte van het jaar voordien;
- **8,58%** van de entiteiten kon worden gelinkt aan een **rechts-extremistisch gedachtegoed**; Ook hier is sprake van een daling ten opzichte van het jaar voordien (een tiental entiteiten minder in 2023 dan in 2022);
- **2,45%** van de entiteiten kon worden gelinkt aan een **links-extremistisch gedachtegoed**; Het aantal individuen in de GGB omwille van links-extremistische ideologieën blijft beperkt tot een tien-vijftiental personen;
- De andere worden opgevolgd in het kader van een specifieke thematiek, zoals anti-establishment gevoelens, staatsterrorisme of politieke oppositie in het buitenland.

Nieuwe en geschrapte entiteiten

- Een **35-tal** nieuwe entiteiten werden in de loop van 2023 in de GGB **toegevoegd**;
- Een **80-tal** werd uit de GGB **geschrapt** (de meesten omdat ze lange tijd positief evolueerden of omdat er geen nieuwe negatieve elementen meer opdoken).

Gender

- **83,58%** van de GGB-populatie zijn **mannen**; **16,42%** van de GGB-populatie zijn **vrouwen**.

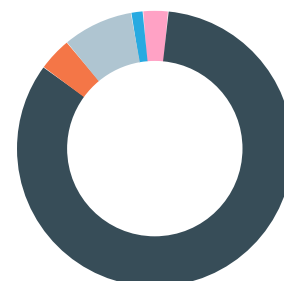
Detentie

- **17,48%** van de entiteiten in de GGB zat eind 2023 in een **Belgische gevangenis**;
- **83%** van hen zijn **mannen** en **17%** zijn **vrouwen**;
- **86,3%** van hen hangt een **islamistisch-jihadistische ideologie** aan;
- **9,4%** van de GGB-entiteiten die een gevangenisstraf uitzitten, zijn aanhanger van een **rechts-extremistische ideologie**;
- De resterende groep van de GGB-populatie in detentie heeft het label **'staatsterrorisme'**, **'anti-establishment'** of **'links-extremisme'**;
- De **grootste groep** in detentie betreft de **PGE's**, gevolgd door de **returnees** (FTF cat 3).

Verdeling van GGB-gevangenen naar ideologie

Legende

- Islamistisch
- Rechts-extremisme
- Links-extremisme
- Staatsterrorisme
- Anti-establishment

Foreign Terrorist Fighters (FTF's)

In 2023 **daalde het aantal FTF's** in de GGB **aanzienlijk**. Een groot deel FTF's werd uit de GGB **geschrapt** ("geventileerd") omwille van een positieve evolutie of omdat de termijn van geen nieuwe informatie "à charge" ruimschoots overschreden was. Het statuut FTF omvat de volgende subcategorieën:

CAT 1: ter plaatse in een jihadistisch conflictgebied

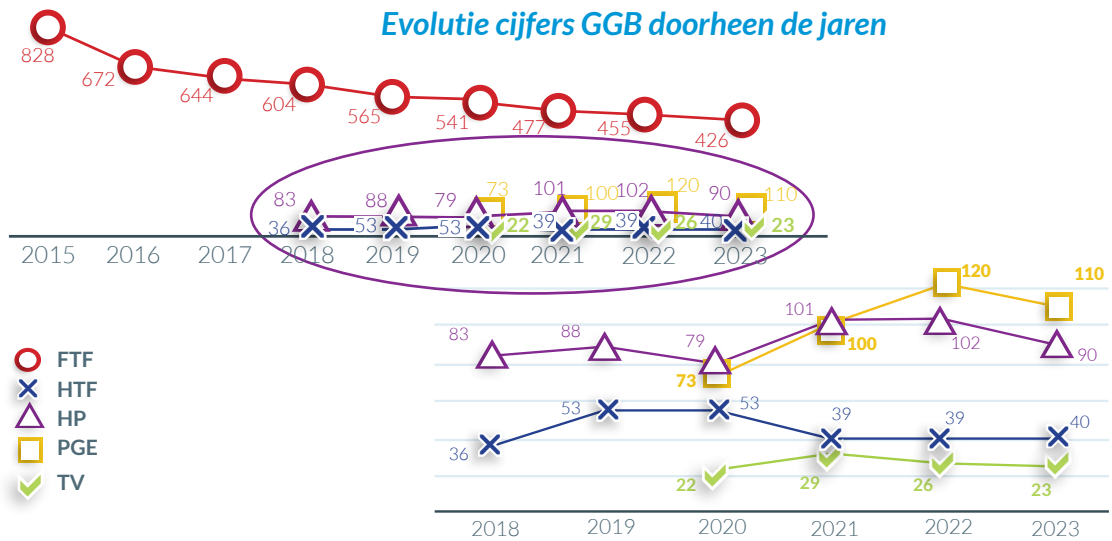
- Het OCAD heeft informatie waaruit met zekerheid blijkt dat de personen zich **in het jihadistische conflictgebied** bevinden en er een **terroristische organisatie** hebben vervoegd;
- Volgens de informatie waarover het OCAD beschikt, dateert het laatste vertrek cat. 1 naar het jihadistische conflict gebied in SYR uit België uit 2018. Het **aantal FTF's cat 1** is in 2023 **ongeveer stabiel** gebleven. Sinds medio 2023 noteren we een heel kleine stijging in de cijfers doordat een aantal kinderen in de kampen de leeftijd van 12 jaar hebben bereikt. Vanaf die leeftijd worden zij ook mee opgenomen in de GGB zodat hun situatie beter kan worden opgevolgd. Het gaat dus niet om nieuwe personen.

CAT 3: returnees

- Vanaf het ogenblik dat FTF's cat. 1 zich **niet meer in het Syrisch-Iraakse conflictgebied** bevinden, worden ze beschouwd als FTF's cat. 3 en geschrapt als cat. 1;
- Wanneer het OCAD de dreiging van FTF's cat. 3 gedurende twee jaar evalueert als niveau 1 extremisme/niveau 1 terrorisme en er voldoende informatie à décharge beschikbaar is, wordt de entiteit **geschrapt uit** de GGB;
- In 2023 zijn er **geen Belgische FTF's naar België teruggekeerd**. Het totale aantal FTF's cat. 3 is in 2023 **sterk gedaald**, doordat een groot aantal van hen uit de GGB zijn geschrapt. Dit gebeurt dan op basis van een positieve evolutie, ofwel omdat gedurende een vastgelegde termijn geen nieuwe informatie "à charge" is binnenkomen over deze personen ofwel omdat de betrokken personen gedurende lange tijd niet meer in België wonen.

CAT 4 & 5: mislukte vertrekkers en potentiële vertrekkers

- Wanneer het OCAD de dreiging van FTF's cat. 4 gedurende twee jaar evalueert als niveau 1 extremisme/niveau 1 terrorisme en er voldoende informatie à décharge beschikbaar is, wordt de entiteit **geschrapt**;
- Wanneer er gedurende twee jaar voldoende solide informatie is dat de persoon in kwestie **niet langer de intentie** heeft om af te reizen naar een jihadistisch conflictgebied, wordt deze geschrapt als FTF cat. 5 (potentiële vertrekker);
- Het aantal personen dat in de GGB blijft opgenomen omwille van (mislukte) pogingen tot vertrek is in 2023 **sterk gedaald**. Het gaat nog slechts om een 30 à 40 individuen. De anderen zijn geschrapt omwille van een positieve evolutie of omdat gedurende een vooraf vastgelegde termijn geen nieuwe informatie "à charge" is binnenkomen. Het aantal personen over wie er in 2023 informatie is binnengekomen dat ze een (vage) intentie zouden hebben om (plannen te smeden om) naar een jihadistisch conflictgebied te vertrekken, blijft kleiner dan tien. De diensten merken dat de aantrekkingskracht van de jihadistische conflictzone in Syrië-Irak gevoelig is afgenomen.

Homegrown Terrorist Fighters (HTF's)

Homegrown Terrorist Fighters of HTF's zijn aan de **GGB toegevoegd in 2018** om tegemoet te komen aan de **veranderende trend in het dreigingsbeeld** dat individuen niet meer naar het buitenland vertrokken of vanuit een jihadistisch conflictgebied terugkeren om een terroristische actie te plegen. Enerzijds werd het moeilijker voor individuen om te vertrekken, anderzijds riepen terreurgroepen vanaf 2017-2018 op om niet meer naar het 'kalifaat' af te zakken, maar in eigen gebied gewelddadige acties uit te voeren. De **neergang van terreurgroep IS**, met daarmee gepaard gaand haar **verminderde aantrekkingskracht en tanende propaganda**, zijn hier ongetwijfeld niet vreemd aan. Vanaf 2021 is er een daling in het aantal HTF's merkbaar. Dit is te verklaren door de toevoeging van de nieuwe statuten PGE en TV in de GGB en de interne databank van het OCAD, waardoor verschillende individuen het label PGE kregen. In 2023 hadden een **40-tal individuen** het label HTF. Belangrijk om weten: alle ideologieën kunnen een statuut HTF in de GGB toegekend krijgen

Terrorismeveroordeelden (TV)

Terrorismeveroordeelden of TV's worden **sinds begin 2020** aan de GGB toegevoegd op basis van het KB van 20 december 2019. Dubbele statuten zijn voor TV's niet mogelijk. Er werden ook geen cijfers bijgehouden per ideologie.

Haatpropagandisten (HP's)

HP's kunnen **alle ideologieën** aanhangen. Daar waar het aantal personen dat opgevolgd wordt voor **links-extremisme** de voorbije jaren **quasi stabiel** is gebleven, was er in diezelfde periode een **stijging** merkbaar in het **rechts-extremistische spectrum**. In de loop van het de jaren **2022-2023** merken we echter dat we qua opgevolgde entiteiten op een plateau zijn geraakt van rond de **35-40 personen**. Het aantal HP's dat wordt opgevolgd omwille van islamistisch-jihadistische sympathieën **stagneerde** in 2023 rond de **50** opgevolgde personen.

Potentieel Gewelddadige Extremisten (PGE's)

Potentieel Gewelddadige Extremisten of PGE's worden **sinds begin 2020** mee opgenomen in de GGB. Dankzij de toevoeging van de PGE's kunnen ook de fenomenen van rechts- en links-extremisme beter worden opgevolgd. In 2023 blijft het aantal PGE's dat wordt opgevolgd voor **links-extremistische ideologieën laag** en betreft een **klein tiental** individuen. Het aantal **rechts-extremistische PGE's** in de GGB heeft sinds medio 2022 een plateau bereikt en schommelde ook in 2023 **rond de 30 personen**. Het aantal **jihadistisch georiënteerde PGE's** is dan weer **licht gedaald** in de loop van het voorbije jaar en is gestabiliseerd rond de **70** entiteiten.

3.4

Individuele administratieve maatregelen

Het OCAD geeft een gemotiveerd advies aan de Nationale Veiligheidsraad, de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Buitenlandse Zaken bij het nemen van de individuele administratieve maatregelen, namelijk **ID-ban**, **Pass-ban** en **Bevriezing van Tegoeden**. Het gaat om **preventieve maatregelen** die moeten verhinderen dat personen terroristische acties zouden plegen.

Het advies van het OCAD is gestoeld op **overleg** en **nauwe samenwerking** met verschillende van onze ondersteunende diensten en partnerdiensten, in het bijzonder het Federaal Parket. Alle individuele administratieve maatregelen worden geregistreerd in de Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB).

Pass-ban

Bij toepassing van de maatregel 'Pass-ban' wordt iemands **paspoort geweigerd, ingetrokken of niet verlengd**.

Verschiedende diensten (zoals het Federaal Parket, de Lokale Parketten, de FOD Buitenlandse Zaken en het OCAD) kunnen een voorstel indienen om een persoon te laten opnemen op de lijst 'Pass-ban'. De uitvoering ervan komt toe aan de **minister van Buitenlandse Zaken**.

Op **31 december 2023** was de 'Pass-ban' maatregel op initiatief van het OCAD van toepassing op **27** personen. Deze 27 personen hebben dus geen paspoort meer, waardoor ze niet meer naar de jihadistische conflictzone kunnen vertrekken of onder alle radars kunnen terugkeren. De geldigheid van de 'Pass-ban' is **onbeperkt in de tijd** en kan enkel worden stopgezet op gemotiveerde vraag van een van de bevoegde autoriteiten.

ID-ban

Bij de maatregel 'ID-ban' wordt iemands **identiteitskaart ingetrokken of ongeldig verklaard**, of wordt het **uitreiken van een identiteitskaart** geweigerd. De toepassing van de maatregel ligt bij de **minister van Binnenlandse Zaken**. Een maatregel 'ID-ban' veroorzaakt automatisch ook een maatregel 'Pass-ban', voor dezelfde duur als de 'ID-ban'. De bedoeling is om te vermijden dat de betrokkene België verlaat om zich naar een jihadistisch conflictgebied te begeven. Een 'ID-ban' is **bepikt in de tijd**. De geldigheid van de maatregel bedraagt **drie maanden** en de procedure kan eenmaal worden verlengd indien er substantiële elementen zijn die de verlenging rechtvaardigen. In de loop van **2023** heeft het OCAD **geen enkele keer het initiatief genomen tot de maatregel 'ID-ban'**.

Bevriezing van financiële tegoeden

Bij de maatregel 'Bevriezing van financiële middelen en tegoeden', worden iemands **rekeningen bevroren**. Personen die het voorwerp van deze maatregel uitmaken, komen op de **Nationale Lijst** terecht en de maatregel wordt via de Thesaurie gepubliceerd in het Staatsblad.

In de loop van **2023** zijn er **3** administratieve maatregelen van 'Bevriezing' afgekondigd. Op regelmatige tijdstippen (uiterlijk om de zes maanden) herevalueert het OCAD deze maatregelen. Op basis van deze herevaluaties is in **2023** **1** persoon van de Nationale Lijst afgehaald en is er beslist om de bevriezing in kwestie stop te zetten.

Eind **2023** liepen er **264** administratieve maatregelen van 'Bevriezing van tegoeden', voornamelijk tegen FTF's cat. 1 (afgereisd naar het conflictgebied in Syrië-Irak).

4. OVER HET OCAD

4.1 Wie zijn we?

Het OCAD, het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, is het **federale kennis- en expertisecentrum** dat de **terroristische en extremistische dreiging** in België en tegen de Belgische belangen in het buitenland **evalueert** en de aanpak ervan mee **coördineert**. Op basis van onze **dreigingsevaluaties** kunnen overheden als het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) en de **Geïntegreerde Politie** de gepaste **maatregelen** nemen om de veiligheid in België zo goed mogelijk te garanderen. Om onze taken uit te voeren, baseren we ons op **inlichtingen en informatie** van onze **ondersteunende diensten** en onze **partnerdiensten**¹. Het OCAD werkt in alle onafhankelijkheid en legt verantwoording af aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie.

De C van Coördinatie

De 'C' van Coördinatie staat centraal in onze naam. We geloven in een **multidisciplinaire aanpak** en in **bruggen bouwen**, in afstemming en overleg met onze ondersteunende diensten en onze partnerdiensten. De relevante informatie die bij de verschillende partners afzonderlijk beschikbaar is, moet tussen alle betrokken diensten worden gedeeld. Op basis daarvan kan worden gekeken welke dienst het best geplaatst is om de meest gepaste acties te nemen.

Ondersteunende diensten

Geïntegreerde Politie (FedPol & LokPol)
Veiligheid van de Staat (VSSE)
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid (ADIV)
FOD Mobiliteit & Vervoer (Mob)
FOD Binnenlandse Zaken (BiZa)
Dienst Vreemdelingenzaken (DvZ)
Nationaal Crisiscentrum (NCCN)
FOD Buitenlandse Zaken (BuZa)
FOD Financiën (Fin)
Douane & Accijnzen
Thesaurie
FOD Justitie (Jus)
Dienst Erediensten & Vrijzinnigheid
Directoraat-Generaal Penitentiaire Inrichtingen (DG EPI)

Andere partners

Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI)
Openbaar Ministerie (OM)
Centrum voor Cybersecurity Belgium (CCB)
Gemeenschappen & Gewesten
Lokale partners

- Gemeentes
- Preventie- & radicaliseringsambtenaren
- Information Officers (IO)

¹ De ondersteunende diensten zijn de diensten zoals bepaald in de OCAD-wet van 10 juli 2006 art. 2, °2, aangepast door de wet van 31 mei 2022.

4.2

Missie, visie en waarden

Missie

De missie van het OCAD is bij wet bepaald: de veiligheid van de Belgische burgers en van de belangen in België en in het buitenland zo goed mogelijk garanderen, met respect voor de principes en de waarden van de democratische rechtstaat.

Visie

De gebeurtenissen van het afgelopen decennium hebben de veiligheidsdiensten ertoe aangezet hun aanpak van terrorisme en extremisme te herzien en beter op elkaar af te stemmen. Een degelijk veiligheidsbeleid vereist een diepgaande samenwerking en wederzijds vertrouwen. Inlichtingen en gegevens delen is een *conditio sine qua non*. Daarom blijft de 'C' van 'coördinatie' in ons acroniem ook zo belangrijk.

De uitdaging is nu om verder te gaan op de ingeslagen weg. Vanuit onze coördinerende rol willen we mee bijdragen tot een vlotte informatiedoorstroming tussen alle partners die werken rond de problematieken van terrorisme en extremisme, inclusief het radicaliseringsproces. Binnen het kader van de nationale Strategie tegen Terrorismen en Extremisme, inclusief het Radicaliseringsproces (Strategie T.E.R.) willen we deze informatieflux tussen de verschillende beleidsniveaus mee helpen faciliteren. Als expertisecentrum willen we het maatschappelijke middenveld en het beleid ondersteunen in het verder ontwikkelen van een geïntegreerde en gemeenschappelijke aanpak ter voorkoming van extremisme.

Waarden

Het OCAD opereert onafhankelijk binnen de Belgische nationale veiligheidsstructuren. Objectiviteit, transparantie en geloofwaardigheid dragen we dus hoog in het vaandel. Om onze wettelijke opdrachten te kunnen volbrengen, moeten we afstand kunnen nemen van de waan van de dag en kritisch en objectief omgaan met de informatie die we ter beschikking hebben. Diversiteit, ook binnen onze eigen structuren, is in deze optiek een meerwaarde.

4.3 Wat doen we?

Sinds onze oprichting in 2006 zijn onze bevoegdheden en opdrachten gevoelig uitgebreid. De opdrachten van het OCAD zijn:

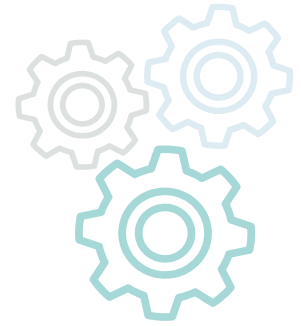
- **Punctuele en strategische dreigingsevaluaties** opstellen voor dreigingen gericht tegen de Belgische onderdanen en belangen, zowel in België als in het buitenland;
- **Individuele dreigingsevaluaties** opstellen voor de entiteiten **opgenomen** in de **Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB)**
- Het **operationele beheer** verzekeren **van de Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB)**;
- Strategische dreigingsevaluaties opstellen met betrekking tot **kritieke infrastructuur**en;
- De **Strategie T.E.R. coördineren** en de informatiestroom faciliteren tussen de betrokken Belgische diensten, via onder meer de Nationale Taskforce (NTF), de Lokale Taskforces (LTF's), de nationale Werkgroepen (WG) en de Lokale Integratie Veiligheidscellen inzake Radicalisme (LIVC's-R);
- **Gemotiveerde adviezen** opstellen in het kader van **individuele administratieve maatregelen** (bevrozing van tegoeden, ID-ban, Pass-ban);
- **Contacten en relaties met buitenlandse homologe diensten** onderhouden door informatie uit te wisselen en relevante informatie door te geven aan de betrokken Belgische diensten. Het OCAD is pleitbezorger van meer Europese en internationale samenwerking tussen buitenlandse partnerdiensten (*fusion centres*);
- **Expertise en kennis ter beschikking stellen van overheden en diensten** in het kader van de strijd tegen terrorisme en extremisme.

4.4 Personeelssituatie

In haar beleidsnota voor het jaar 2022 stelde de minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden dat het **personeelsbestand van het OCAD moest worden versterkt** om de toegenomen taken en opdrachten naar behoren te kunnen uitvoeren. Het OCAD kreeg daarom toestemming om negen bijkomende personeelsleden aan te werven in 2022. De aanwervingsprocedures werden in de loop van het jaar 2022 uitgevoerd in samenwerking met de FOD BOSA en de diensten P&O van de FOD Binnenlandse Zaken. Rekening houdend met de proceduretermijnen en de noodzaak tot het bekomen van een veiligheidsmachtiging “zeer geheim”, konden alle bijkomende personeelsleden op een gespreide manier in dienst treden in de loop van de jaren 2022 en 2023.

In 2022 werden de aanwervingsvoorwaarden voor de functies van directeur en adjunct-directeur – zoals voorzien in de wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging – aangepast. In 2023 werd het **koninklijk besluit** voor de effectieve **aanstelling** van een **directeur** en een **adjunct-directeur** uitgewerkt.

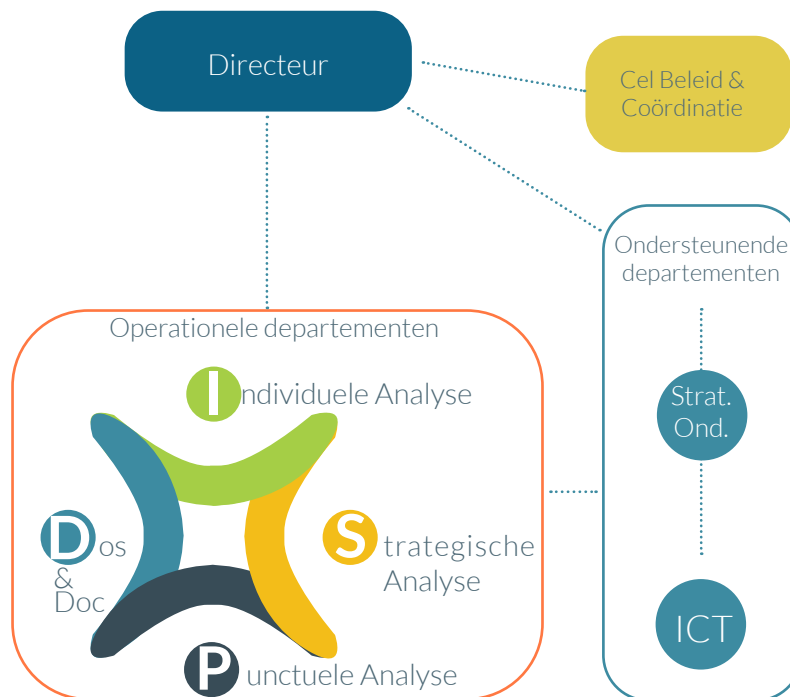

4.5 Departementen

De werking van het OCAD steunt op vier operationele departementen. Deze hebben elk hun eigen, complementaire bevoegdheden, zodat het OCAD al zijn wettelijke opdrachten kan uitvoeren. De directie wordt ondersteund door een Cel Beleidsondersteuning en Coördinatie. Daarnaast is er een departement voor de administratieve en logistieke ondersteuning van de dienst (het departement Strategische Ondersteuning) en een ondersteunend departement ICT. Het OCAD zet sterk in op een transversale werking, waarbij de verschillende departementen elk vanuit hun eigen insteek samenwerken rond bepaalde thematieken en zo elkaars expertise aanvullen.

Het **organigram** van het OCAD:

Cel Beleidsondersteuning en Coördinatie (StratBelCo)

De Cel Beleidsondersteuning en Coördinatie ondersteunt de directie in het beheer en de opvolging van de **beleidsmatige, juridische en transversale dossiers** van het OCAD. De Cel StratBelCo bepaalt mee de strategische doelstellingen van de dienst en staat in voor de interdepartementale coördinatie. Dit zal zorgen voor meer rolduidelijkheid en meer coherentie binnen de dienst.

Strategische Ondersteuning

Het departement Strategische Ondersteuning staat in voor de **functionele en administratieve ondersteuning** van de **directie** en de vier **operationele departementen** van het OCAD. Het bestaat uit een Algemeen en Directiesecretariaat, een cel Budget, Boekhouding & Aankopen, een cel Logistiek, een cel Communicatie, een cel Vertaling, een Juridische Cel en een cel *Human Resources*.

Strategische analyse

Het departement Strategische Analyse evalueert via **analysenota's** de belangrijkste **trends** inzake dreigingen ten aanzien van België en de Belgische belangen in het buitenland. Deze analysenota's handelen zowel over **transversale thema's** als over **specifieke groeperingen of tendensen** (zoals links- en rechts-extremisme, islamistisch-jihadistisch extremisme en terrorisme, enz.). Deze analyses worden op **eigen initiatief** opgesteld of op vraag van de **autoriteiten**. Daarnaast stelt het departement strategische evaluaties op voor **kritieke infrastructuren**. De wet op de kritieke infrastructuren verplicht het OCAD immers om binnen het jaar nadat het NCCN een nationale of Europese kritieke infrastructuur heeft aangeduid, hiervoor een analyse op te maken. Deze analyses slaan niet enkel op de dreiging van terrorisme of extremisme, maar omvatten alle fenomenen die binnen de bevoegdheid van de partners van het OCAD vallen. Om tot een geïntegreerde, door alle diensten gedragen analyse te komen, is een doorgedreven coördinatie met de verschillende ondersteunende en partnerdiensten van het OCAD vereist.

Individuele Analyse

Het departement **Individuele Analyse** is verantwoordelijk voor de **totaalopvolging van de personen die in ons land een prioritair opvolging vereisen in het kader van de Strategie T.E.R.** (zie verder, pag. 36) en die opgenomen zijn in de GGB (zie ook verder, pag. 37 en eerder pag. 23 e.v.).

Deze totaalopvolging bestaat uit de **analyse van de dreiging** die uitgaat van deze personen en de deelname aan het casusoverleg binnen de **Lokale Taskforces (LTF)** met betrekking tot deze individuen. Bovendien staat het Departement in voor de **sensibilisering rond het belang van de LIVC-R**, in het kader van de sociopreventieve en op re-integratie gerichte opvolging. Deze totaalaanpak kadert in de filosofie van het **risicomanagement**, waarbij continue informatie-uitwisseling, het inschatten van de dreiging en het inzetten van maatregelen op maat van het individu, elkaar afwisselen en opvolgen.

Punctuele Analyse

Het Departement Punctuele Analyse bestaat uit personeelsleden **gedetacheerd uit de ondersteunende diensten** van het OCAD. Zij vervullen de rol van **verbindingsofficier** tussen het OCAD en hun dienst van oorsprong. Hun belangrijkste taak is het opstellen van **punctuele dreigingsevaluaties**. Deze dreigingsevaluaties hebben betrekking op de extremistische of terroristische **dreiging** ten aanzien van **evenementen, personen of gebouwen** in België, of ten aanzien van Belgische belangen in het buitenland. Een tweede type van dreigingsevaluaties betreft de **dreiging** die uitgaat van **bepaalde personen of groepen**. De derde soort punctuele dreigingsevaluaties is de **'algemene dreigingsevaluatie voor België'**, die maandelijks op eigen initiatief door het OCAD wordt opgesteld ten behoeve van de Nationale Veiligheidsraad (NVR).

In het kader van hun opdrachten nemen deze personeelsleden deel aan **coördinatievergaderingen** van het **NCCN**, dat de maatregelen bepaalt die aan de evaluaties gekoppeld worden. Hiervoor baseert het NCCN zich onder meer op het dreigingsniveau van het OCAD. Daarnaast antwoordt het departement Punctuele Analyse op vragen (*requests for information* of RFI's) van de verschillende ondersteunende en partnerdiensten. De meeste RFI's komen van DVZ en de CFI. Tot slot staat het departement in voor de **weekend- en nachtpermanentie** om de continuïteit van de werking van het OCAD en het contact met de steun- en partnerdiensten te garanderen.

Dossierbeheer & Documentatie

Het departement Dossierbeheer & Documentatie (Dos&Doc) staat in voor het **beheer** van de **interne databank** van het OCAD. Het departement beheert de **dagpermanentie**, waar alle informatie en documenten vanuit de partners toekomen. Het departement is verantwoordelijk voor de **input** en **registratie** van alle binnenkomende documenten en de **verzending** van alle operationele documenten naar de partners van het OCAD. Het departement Dos&Doc **optimaliseert de informatiestroom** naar de andere departementen **binnen het OCAD**. Daarnaast is het verantwoordelijk voor de verwerking van al deze informatie, in functie van de pertinentie en rekening houdend met de richtlijnen voor interne verwerking, in nauwe samenwerking met de andere departementen. Tot slot houdt het departement **de maandelijkse statistieken** bij over al deze operationele gegevens en over het aantal entiteiten in de GGB.

ICT

Het departement ICT staat in voor de **operationele werking** van de **interne en externe databanken** van het OCAD. Verder zorgt het departement ICT ervoor dat de IT-infrastructuur van het OCAD opereert binnen de wettelijke vereisten en de veiligheidsnormen opgelegd door onze voorgedjoverheden en partners.

4.6

Transversale werking

De Connecting-the-dots slogan van het OCAD vertaalt zich zowel intern als extern in een transversale en multidisciplinaire samenwerking.

Binnen het OCAD: de werking in operationele teams

In deze teams werken leden van verschillende departementen en cellen transversaal samen rond een bepaalde problematiek, regio of tendens. Op basis van hun eigen werking vullen de teamleden **elkaars kennis, expertise en inzichten aan** en spelen efficiënt op elkaar in. Ze spreken af wie welke zaken opvolgt (**organiseren** en **coördineren** van meetings, opstellen van **nota's** en verslagen, opzoekingen in de verschillende systemen enz.) Deze werking laat toe om **snel in te spelen op nieuwe tendensen**. In functie van de actualiteit kunnen eenvoudig nieuwe leden aan een team worden toegevoegd of kunnen teams snel weer worden afgebouwd.

Focus: Outreach naar de academische wereld

Outreach staat voor het **optimaliseren** van de banden met de **academische wereld**. Om de veiligheidsproblemen binnen onze samenleving aan te pakken, hebben we nood aan meer inzichten en interdisciplinaire samenwerking. De academische wereld is hierbij een essentiële partner. Om die banden aan te halen, lopen er binnen *Outreach* verscheidene projecten:

- **Students@cuta:** Studenten kunnen in het kader van hun masterproef op wel bepaalde, momenten vragen stellen aan het OCA. In de editie van maart 2023 waren een 20-tal studenten aanwezig.
- **Een thesiswedstrijd:** In samenwerking met de Belgische universiteiten organiseert het OCAD elk jaar een thesiswedstrijd. Eerste prijs is een sprekersstoel op een colloquium tussen de veiligheidsdiensten en de academische wereld. De UGent kaapte voor de derde keer de eerste prijs weg.
- **Een jaarlijks colloquium:** De netwerken tussen de overheidsdiensten en de academische wereld moeten worden versterkt. In december 2023 vond het vierde Outreach colloquium plaats, met als rode draad de mogelijke link tussen psychische problemen en geweldadige radicalisering.
- **Radices:** Sinds 2021 publiceert Outreach jaarlijks een online publicatie in samenwerking met de academische wereld. Het tijdschrift groepeerd beloftevol en out-of-the-box onderzoek. De laureaten van de thesiswedstrijd krijgen de mogelijkheid om een bijdrage te schrijven. In mei 2023 publiceerde het OCAD de derde editie van het magazine Radices.
- **Lezingen aan universiteiten:** Ook in 2023 is het OCAD op verschillende universiteiten gaan spreken over zijn werking en de aanpak van extremisme en terrorisme.
- **Thematische ontmoetingen met de academische wereld:** Regelmatig nodigt het OCAD academici uit om hun onderzoek (gelinkt met de bevoegdheden van het OCAD) te komen voorstellen op de dienst. De discussies die na deze presentaties volgen, zijn telkens opnieuw een rijkdom voor zowel de onderzoekers, die hun werk kunnen toetsen aan het terrein, als voor het OCAD, dat scherp moet blijven en nieuwe inzichten opdoet. In 2023 zijn er in dit kader 2 lezingen geweest op het OCAD.
- **Briefings voor magistraten-in-opleiding:** Jaarlijks geven het OCAD en zijn partnerdiensten briefings over hun werking aan magistraten-in-opleiding.

Voor het welslagen van de Strategie T.E.R. zijn samenwerking en vertrouwen tussen alle betrokken diensten cruciaal

Met externen binnen het kader van de Strategie T.E.R.

Doelstelling van de Strategie T.E.R. is om alle vormen van extremisme (met inbegrip van het radicaliseringsproces) in onze samenleving zo veel mogelijk in te perken.

Belangrijk hierbij is dat **alle vormen** van extremisme **op gelijke voet** worden behandeld. In de Strategie T.E.R. – net zoals in het Plan R destijds – zijn verschillende overlegplatformen en -structuren verankerd: de **NTF**, de **LTF's**, de **Nationale Werkgroepen (WG)** en de **LIVC's-R**. Alle diensten en actoren die werken op de fenomenen van terrorisme en extremisme, zitten op die platformen samen rond de tafel en delen informatie met elkaar. Dat kan gaan over informatie-uitwisseling op strategisch niveau (NTF, merendeel van de werkgroepen) of over informatie-uitwisseling op individueel casusniveau (LTF en LIVC-R).

Het OCAD heeft een **coördinerende rol** binnen de Strategie T.E.R. Alle operationele departementen van de dienst zijn nauw bij de werking ervan betrokken door deelname in verschillende platformen.

NTF Nationale Taskforce

De Nationale Taskforce of NTF is het **strategische overlegplatform** dat de Strategie T.E.R. aanstuurt. Voorzitterschap ligt bij het OCAD. Door de politieke Belgische constellatie is de NTF het strategische overlegplatform bij uitstek waar **alle verschillende bestuursniveaus** in ons land samen zitten rond de aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. De NTF staat in voor het algemene beheer en de continue opvolging van de uitvoering van de Strategie T.E.R. Bovendien kan de NTF voorzien in een terugkoppeling naar het politieke niveau waar en wanneer nodig.

LTF Lokale Taskforces

Het OCAD is vertegenwoordigd in alle 18 Lokale Taskforces (LTF's), het **centrale zenuwstelsel** van de Strategie T.E.R. op **repressief en veiligheidsvlak**. De LTF's zijn het netwerk waar veiligheidsdiensten informatie uitwisselen en concrete casussen bespreken. In onderling overleg beslissen de partners of en hoe entiteiten opgevolgd worden door het nemen van **veiligheidsmaatregelen (LTF's)** of **socio-preventieve maatregelen** (doorverwijzing naar de **LIVC's-R**). De input van de LTF's is een belangrijk element om de GGB te voeden.

WG Nationale Werkgroepen

De multidisciplinaire experts in de werkgroepen voorzien in **gezamenlijke expertise, advies en analyse** rond fenomenen, trends of groepen ter ondersteuning van de LTF. Met de invoering van de Strategie T.E.R. is overeengekomen dat de WG in eerste instantie een meer **strategische insteek** zullen aanhouden, ter ondersteuning van de casusgerichte, operationele opvolging die op niveau van de LTF gebeurt.

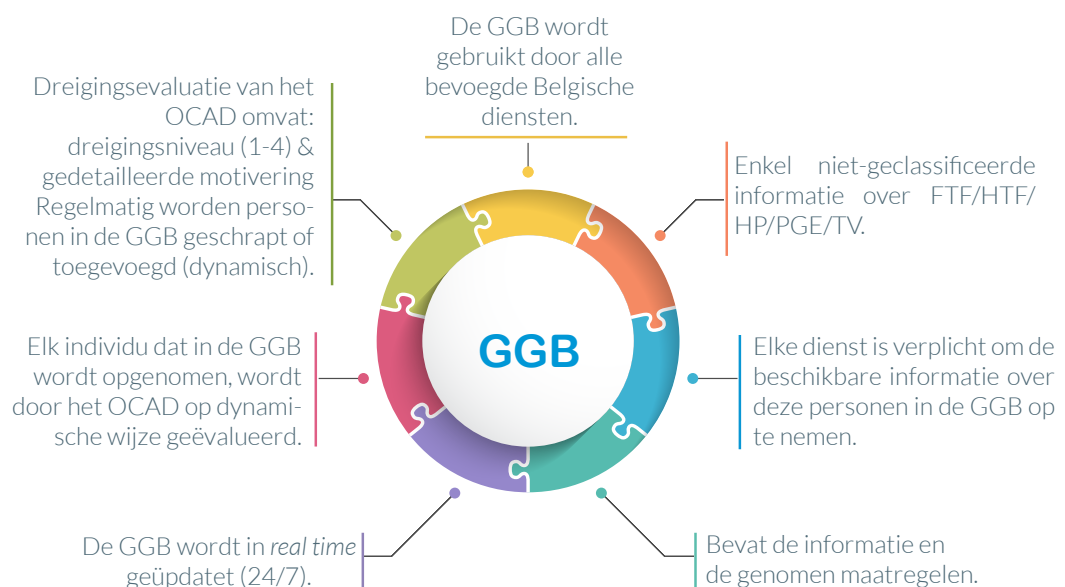

GGB De Gemeenschappelijke Gegevensbank

De Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB) is de **transversale tool** die de ruggengraat vormt voor **informatiedeling** binnen de **Strategie T.E.R.** In de GGB delen alle bevoegde diensten in nauw overleg en volgens strikte, wettelijk geregelde criteria **niet-geclassificeerde informatie** over prioritair op te volgen Foreign Terrorist Fighters (**FTF's**), Homegrown Terrorist Fighters (**HTF's**), Haatpropagandisten (**HP's**), Potentieel Gewelddadige Extremisten (**PGE's**) en Terrorismeveroordeelden (**TV's**) (zie ook pag. 23 en volgende). De **toegangen** tot de GGB zijn **getrapt**. Alle diensten kunnen enkel zien en doen wat ze voor de uitvoering van hun opdrachten nodig hebben. Diensten met schrijfrechten zijn wettelijk verplicht om de GGB met relevante informatie te voeden.

Het OCAD is de **operationele beheerder** van de GGB. Bijgevolg is het OCAD verantwoordelijk voor de kwaliteitscontrole en gaat over de **validatie** van de entiteiten in de GGB, de **opname** van nieuwe entiteiten en de **schraping** (ventilatie) van entiteiten die niet (langer) thuishoren in de GGB. Er wordt rigoureus op toegezien dat personen in de GGB aan alle criteria voor opname blijven beantwoorden. Het OCAD stelt voor alle personen in de GGB een **individuele dreigingsevaluatie** op. Deze omvat een dreigingsniveau van 1 tot en met 4 en een gedetailleerde motivering die de dreiging duidt over vijf risicodomeinen.

In februari 2022 is de nieuwste versie GGB V.3.0 uit de startblokken gegaan. In **2023** is deze nieuwe applicatie **verder ontwikkeld** om de opvolging van de entiteiten en de analyse eenvoudiger en efficiënter te maken.

4.7

Wettelijk kader

Reglementair kader van het OCAD

- Wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging (organieke wet);
- KB van 28 november 2006 (opdrachten en organisatie);
- KB van 23 januari 2007 (personeelsstatuut);
- KB van 24 augustus 2007 (functietoelage personeel);
- Wet van 1 april 2007 betreffende de verzekering tegen schade veroorzaakt door terrorisme;
- Wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en de bescherming van de kritieke infrastructuren;
- Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.

Gemeenschappelijke Gegevensbank

- Wet van 27 april 2016 inzake aanvullende maatregelen ter bestrijding van terrorisme;
- KB van 21 juli 2016 betreffende de gemeenschappelijke gegevensbank Terrorist Fighters;
- KB van 23 april 2018 betreffende de gemeenschappelijke gegevensbank Haatpropagandisten en tot uitvoering van sommige bepalingen van de afdeling 1bis "Het informatiebeheer" van hoofdstuk IV van de wet op het politieambt.

Individuele administratieve preventieve maatregelen

(Bevriezing van tegoeden, Pass-ban, ID-ban)

- Consulair wetboek van 21 december 2013 (artikels 62 tot 65/2);
- Wet van 10 augustus 2015 houdende wijziging van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen;
- Omzendbrief van 7 september 2015 van de minister van Justitie en de minister van Financiën inzake de tenuitvoerlegging van de artikelen 3 en 5 van het KB van 28 december 2006 inzake specifieke beperkende maatregelen tegen bepaalde personen en entiteiten met het oog op de strijd tegen de financiering van het terrorisme.

Strategie T.E.R. & LIVC-R

- De Strategie T.E.R., goedgekeurd door het Overlegcomité op 8 september 2021;
- Wet van 30 juli 2018 tot oprichting van Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme.

AFKORTINGENLIJST

ADIV	Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	RFI	<i>Request for information</i> (informatie-aanvraag door een partner- of ondersteunende dienst)
AQ	Al Qaeda	Pass-Ban	Intrekken van paspoort (preventieve administratieve maatregel)
BiZa	FOD Binnenlandse Zaken	Strategie T.E.R.	Strategie tegen Terrorisme en Extremisme, inclusief het Radicaliseringsproces
BuZa	FOD Buitenlandse Zaken	TV	Terrorismeveroordeelde
CCB	Centre for Cybersecurity Belgium	VO	Vooronderzoek
COC	Controleorgaan voor politionele informatie	VSSE	Veiligheid van de Staat
D&A	FOD Douane & Accijnzen	WG	Werkgroep
DDOS	Distributed denial of service		
DG EPI	Directoraat-Generaal Penitentiaire Inrichtingen		
Dos&Doc	Dossierbeheer en Documentatie		
DVZ	Dienst Vreemdelingenzaken		
FOD BOSA	Federale Overheidsdienst Beleid & Ondersteuning		
FOD MOB	Federale Overheidsdienst Mobiliteit		
FTF	Foreign Terrorist Fighter		
GGB	Gemeenschappelijke Gegevensbank		
HP	Haatpropagandist		
HTF	Homegrown Terrorist Fighter		
ID-ban	intrekken van identiteitskaart (preventie administratieve maatregel)		
ILTVO	Internationale Legioen voor de Territoriale Verdediging van Oekraïne		
Info Ops	Information Operations		
IO	Information Officer		
ISKP	Islamitische Staat Khorasan Province		
LIVC-R	Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake Radicalisme		
LTF	Lokale Taskforce		
NCCN	Nationaal Crisiscentrum		
NTF	Nationale Taskforce		
NVR	Nationale Veiligheidsraad		
Pass-ban	Intrekken van paspoort		
PGE	Potentieel Gewelddadige Extremist		
Plan R	Actieplan Radicalisme		
PIVC-R	Penitentiaire integrale veiligheidscel		

CONTACT

<https://ocad.belgium.be/>

Verantwoordelijke uitgever: OCAD